

Veiledning for håndtering av avfall og gjenvunne stoffer

Versjon: 2
Mai 2010

JURIDISK MERKNAD

Dette dokumentet er en veiledning til EUs forordning for sikker bruk av kjemikalier, REACH, og forklarer forpliktelsene i REACH og hvordan de skal oppfylles. Vi vil imidlertid minne brukerne om at teksten i REACH-forordningen er den eneste autentiske juridiske referansen, og at informasjonen i dette dokumentet ikke utgjør juridiske råd. Det europeiske kjemikaliebyrået påtar seg intet ansvar for innholdet i dette dokumentet.

Veiledning for håndtering av avfall og gjenvunne stoffer

Referanse: ECHA-10-G-07-NO

Publ.dato: 05.2010

Språk: NO

M-768|2017

© Det europeiske kjemikaliebyrå, 2010.

Forside © Det europeiske kjemikaliebyrå

Gjengivelse er tillatt såfremt kilden oppgis fullstendig i formen «Kilde: Det europeiske kjemikaliebyrå, <http://echa.europa.eu/>», og såfremt skriftlig meddelelse gis til kommunikasjonsenheten i ECHA (publications@echa.europa.eu).

Hvis du har spørsmål eller kommentarer til dette dokumentet, ber vi deg (oppgi referanse og publiseringsdato) bruke skjemaet for informasjonsforespørsler. Skjemaet for informasjonsforespørsler (Information request form) er tilgjengelig via siden Contact ECHA på: http://echa.europa.eu/about/contact_en.asp

DET EUROPEISKE KJEMIKALIEBYRÅ

Postadresse: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Besøksadresse: Annankatu 18, Helsinki, Finland

FORORD

Dette dokumentet omhandler europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006¹ (heretter omtalt som REACH) og gjelder spesielt bruken av dokumentets artikkel 2 nr. 7 bokstav d). Det beskriver under hvilke forhold juridiske enheter som gjenvinner stoffer fra avfall, kan benytte seg av unntaket som er fastsatt i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, og utdyper forpliktelsen til å dele informasjon i forsyningskjeden som nedfelt i avdeling IV i REACH, og som ikke omfattes av unntaket.

Dokumentet inngår i en serie av veiledninger som har til formål å hjelpe alle berørte parter å legge til rette for oppfyllelsen av deres forpliktelser i henhold til REACH. Disse dokumentene gir detaljert veiledning for en rekke sentrale REACH-prosesser og for noen spesifikke vitenskapelige og/eller tekniske metoder som industri eller myndigheter må benytte seg av i henhold til REACH.

Den gjeldende veiledningen er utarbeidet av EU-kommisjonen i samarbeid med alle berørte parter: medlemsstater, industrien og ikke-statlige organisasjoner (NGO-er). Dokumentet ble overrakt ECHA på REACH-møtet for kompetente myndigheter i desember 2008. ECHA utviklet denne veiledningen ytterligere, basert på behovene for avklaring som kom fram i samtaler med eksperter under høringsprosessen².

Veiledningen er tilgjengelig via nettstedet til Det europeiske kjemikaliebyrå³. Utkast til eventuelle oppdateringer av veiledningen vil bli utarbeidet av ECHA og skal deretter gjennomgå en ny høringsprosess.

¹ Rettelse til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommisjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF, EUT L 396, 30.12.2006; endret ved rådsforordning (EF) nr. 1354/2007 av 15. november 2007 om tilpasning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH) som følge av Bulgarias og Romanias tiltrædelse, EUT L 304, 22. 11.2007, s. 1).

² http://echa.europa.eu/doc/FINAL_MB_30_2007_Consultation_procedure_on_guidance.pdf.

³ http://echa.europa.eu/reach_en.asp.

Dokumenthistorikk

Versjon	Kommentar	Dato
Versjon 1	EU-kommisjonens utkast til veiledning (CA/24/2008 rev.1) sendt på høring til medlemmer av gruppen for kompetente REACH-myndigheter.	September 2008
Versjon 1.1	Utkast til veiledning (CA/24/2008 rev.2) – eksempelprodukt inkludert (aggregater kunne anses som produkter under visse forutsetninger)	Oktober 2008
Versjon 1.2	Utkast til veiledning (CA/24/2008 rev.3) – ansvarsfraskrivelse tilpasset	April 2009
Versjon 1.3	<ul style="list-style-type: none"> – Fastsetter veiledningens rammer for <ul style="list-style-type: none"> i) registreringsunntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) og ii) gjenvinningsoperatørens tilsvarende plikt til å informere kundene om farlige stoffer i de gjenvunne produktene de bringer i omsetning. <ul style="list-style-type: none"> ○ Likhet mellom stoffer som allerede er registrert. ○ Informasjon om det aktuelle stoffet skal være tilgjengelig for gjenvinningsoperatøren. ○ Informasjon skal være tilgjengelig for gjenvinningsoperatøren for å oppfylle påleggene i DSD/CLP-forordningen. ○ Rapporteringskrav i henhold til CLP. – Fjerne uoverensstemmelser angående likhet mellom stoffer, status for urenheter og stoffer i stoffblandinger. – Øke overensstemmelsen med produktveiledningen. – Forklare hvilke plikter en gjenvinningsoperatør (som benytter unntaket) har når det gjelder å vurdere potensielle farer ved det gjenvunne materialet, og for å formidle disse til kundene. – Lenker til veiledninger oppdatert. – Omstrukturering av dokumentet. – Tilføyelse av <ul style="list-style-type: none"> ○ eksempler ○ en arbeidsflyt ○ en liste over forkortelser og definisjoner 	Mars 2010
Versjon 2	<ul style="list-style-type: none"> - Redaksjonelle endringer og klargjøringer - Øke konsekvensen med hensyn til ordlyden for stoffet alene, i stoffblanding og i produkt 	Mai 2010

INNHold

1. INNLEDNING	1
2. KRAV TIL GJENVUNNE STOFFER I HENHOLD TIL REACH	3
2.1. Forhåndsregistrering	3
2.2. Registrering.....	4
2.2.1. Er gjenvinning en produksjonsprosess i henhold til REACH?	5
2.2.2. Identifisering av det gjenvunne stoffet	5
2.2.3. Skille mellom stoff, stoffblanding og produkt	6
2.2.4. Urenheter	8
2.3. Forutsetninger for unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH	9
2.3.1. Vilkår 1: «Likhhet» mellom et gjenvunnet stoff og et stoff som allerede er registrert	10
2.3.2. Vilkår 2: Nødvendig informasjon	12
2.4. Informasjon som må gjøres tilgjengelig for brukere av gjenvunne stoffer	13
2.4.1. Relevant og tilstrekkelig informasjon	14
2.4.2. Sikkerhetsdatablader	15
2.4.3. Annen informasjon: registreringsnummer og eksponeringsscenario	16
2.5. Andre forpliktelser	20
2.5.1. Registeret for klassifisering og merking.....	20
2.5.2. Begrensninger.....	20
2.5.3. Godkjenning	20
2.6. Hensyn som gjelder bestemte strømmer av gjenvunne materialer	20
VEDLEGG 1: BESTEMTE STRØMMER AV GJENVUNNE MATERIALER	23
1.1. Gjenvunnet papir	23
1.2. Gjenvunnet glass	23
1.3. Gjenvunne metaller	24
1.4. Gjenvunne aggregater	25
1.5. Gjenvunne polymerer	27
1.6. Gjenvunnet gummi.....	28
1.7. Gjenvunne baseoljer	29
1.8. Gjenvunne løsemidler	30
VEDLEGG 2: LISTE OVER FORKORTELSER OG DEFINISJONER	31

1. INNLEDNING

Artikkel 2 nr. 2 i REACH fastslår at «avfall som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/12/EF⁴ er ikke et stoff, en stoffblanding eller et produkt i henhold til artikkel 3 i denne forordning». REACH-forordningen for stoffer, stoffblandinger og produkter omfatter derfor ikke avfall⁵.

Dette betyr imidlertid ikke at stoffer i avfall er fullstendig unntatt fra REACH. Produsenter eller importører av et stoff alene, i stoffblandinger eller i produkter (heretter omtalt som «stoff») som er registreringspliktig i henhold til REACH, er pålagt å ta hensyn til avfallsfasen i stoffets livssyklus i henhold til vedlegg I, avsnitt 5.2.2 til REACH, under gjennomføringen av de aktuelle vurderingene i avdeling II, REACH⁶. Artikkel 3 nr. 37) i REACH definerer eksponeringsscenarioer spesifikt som «det sett av vilkår, herunder driftsvilkår og risikostyringstiltak, som beskriver hvordan stoffet fremstilles eller **brukes i løpet av sin livssyklus**, og hvordan fremstilleren eller importøren kontrollerer, eller anbefaler etterfølgende brukere å kontrollere, menneskers eller miljøets eksponering. [...]». Avfallet som kan inneholde et gitt stoff, omfatter avfall fra produksjonen av stoffet, avfall som oppstår ved bruk av stoffet, og avfall som dannes ved utløpet av brukstiden for produkter som inneholder stoffet.

Avfallets status i forbindelse med eksponeringsscenarioer og interaksjonen mellom REACH og avfallslovgivningen på dette området er beskrevet i avsnitt R 13.2.6 og R 18.2 i Veiledning om informasjonskrav og vurdering av kjemikaliesikkerhet (Guidance on information requirements and chemical safety assessment)⁷. Eksponeringsscenarioer for avfallsfasen av livssyklusen til et stoff blir derfor ikke ytterligere behandlet i denne veiledningen.

Så snart et materiale «slutter å være avfall», gjelder i prinsippet REACH-forordningen på samme måte som for ethvert annet materiale, med et antall unntak som gis under visse forutsetninger. Tidspunktet da avfall «slutter å være avfall» har vært gjenstand for langvarig diskusjon. I henhold til artikkel 6 nr. 1 og 2 av det nye rammedirektivet for avfall skal visse spesifikke former for avfall slutte å være avfall når de har gjennomgått en gjenvinningsoperasjon og oppfyller bestemte kriterier som skal utvikles i tråd med visse juridiske vilkår, nærmere bestemt:

- (a) *stoffet eller gjenstanden er i allmenn bruk til bestemte formål*
- (b) *det finnes et marked eller en etterspørsel etter det aktuelle stoffet eller gjenstanden*
- (c) *stoffet eller gjenstanden oppfyller de tekniske kravene til de bestemte formålene og overholder gjeldende lover og standarder som gjelder for produkter*
- (d) *bruken av stoffet eller gjenstanden medfører ingen skadevirkninger på miljøet eller menneskers helse*

⁴ Opphevet av europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/98/EF av 19. november 2008 om avfall, og opphever visse direktiver (rammedirektivet for avfall).

⁵ En utdyping av dette unntaket finnes i registreringsveiledningen:

http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/registration_en.htm (avsnitt 1.6.3.4).

⁶ Se også veiledning om estimering av eksponering fra livssyklusens avfallsfase

http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/information_requirements_r18_en.pdf?vers=20_08_08.

⁷ Kapittel R 13.2.6 «Driftsvilkår og risikostyringstiltak knyttet til avfallsfasen i livssyklusen» (Operational conditions and risk management measures related to the waste life stage) og kapittel R 18.2 «Kjennetegn på avfallsstrømmer som følge av produksjon, bruk og påfølgende faser i livssyklusen» (Characterising waste streams arising from manufacture, use and subsequent life-cycle stages) i veiledning om informasjonskrav og vurdering av kjemikaliesikkerhet (IR/CSA) (Guidance on information requirements and chemical safety assessment)

http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/information_requirements_en.htm.

Slike kriterier vil bli fastsatt for spesifikke materialer av EU-kommisjonen som delegerte handlinger under komitologiprosedyren. Ulike faktorer må vurderes for hver enkelt avfallsstrøm. Diskusjon og veiledning angående End-of-Waste-kriteriene (heretter EoW)⁸ for forskjellige avfallsstrømmer, ligger utenfor dette dokumentets rammer.

På grunn av eventuelle framtidige komitologibeslutninger⁹ og beslutninger som myndighetene i medlemsstater tar angående EoW i hvert enkelt tilfelle i samsvar med artikkel 6 nr. 4 i rammedirektivet for avfall¹⁰, kan enkelte materialer som for øyeblikket anses som avfall, i framtiden anses som å ha sluttet å være avfall. Det innebærer ikke bare at de aktuelle materialene ikke lenger faller innenfor rammen av forskrifter for håndtering av avfall, men også at de potensielt kan være underlagt kravene i REACH, med mindre de er dekket av et unntak. Avklaring av EoW-kriteriene er en sak som angår avfallslovgivningen, og dette dokumentet gir ingen veiledning med hensyn til når slike kriterier gjelder og tidligere kasserte produkter slutter å være avfall. Denne veiledningen for håndtering av avfall og gjenvunne stoffer har som formål å utdype hvilke plikter virksomheter har når de påtar seg å gjenvinne avfall,¹¹ med henblikk på å overholde REACH og dermed bidra til EU-kommisjonens overordnede målsetting om bærekraft og om å oppmuntre til gjenvinning og resirkulering.

Formålet med denne veiledningen er å avklare status for materialer som er blitt gjenvunnet, som har sluttet å være avfall, og som er underlagt REACH-kravene for stoffer, stoffblandinger eller produkter. Veiledningen forklarer hvilke opplysninger en gjenvinningsoperatør må legge fram for å benytte seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH:

«2.7. Følgende er unntatt fra avdeling II, V og VI:

[...]

(d) Stoffer alene, i stoffblandinger eller i produkter, som er registrert i henhold til avdeling II, og som er gjenvunnet innenfor EU-området, hvis:

(i) stoffet som er resultatet av gjenvinningsprosessen, er det samme stoffet som er blitt registrert i henhold til avsnitt II; og

(ii) informasjonen som er nødvendig i henhold til artikkel 31 eller 32 for stoffet som er blitt registrert i henhold til avdeling II, er tilgjengelig for virksomheten som har påtatt seg gjenvinningen.»¹²

Det er viktig å være oppmerksom på at denne veiledningen ikke spesifiserer det nødvendige detaljnivået for de ulike typene avfallsstrømmer til gjenvinning. Vedlegg 1 til denne veiledningen illustrerer imidlertid de generelle forpliktelsene en gjenvinningsoperatør må overholde for å benytte seg av unntaket i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, ved hjelp av flere utvalgte eksempler.

⁸ Informasjon om EoW-kriteriene, som ble utarbeidet med henblikk på implementeringen av direktiv 2008/98/EF («rammedirektiv for avfall»), er tilgjengelig på:

<http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/documents/Endofwastecriteriafinal.pdf>

⁹ http://europa.eu/scadplus/glossary/comitology_en.htm.

¹⁰ Når det gjelder EoW, angir rammedirektivet for avfall, 98/2008/EF, følgende under artikkel 6: I de tilfellene der (EoW-) kriterier ikke er utarbeidet på EU-nivå i henhold til prosedyren som er beskrevet i avsnitt 1 og 2, kan medlemsstatene avgjøre i hvert enkelt tilfelle hvorvidt avfall har sluttet å være avfall basert på gjeldende forskrifter. De skal varsle EU-kommisjonen om slike avgjørelser i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester (1) der direktivet krever det.

¹¹ Vær oppmerksom på at termene «gjenvinningsoperatør», «virksomhet som påtar seg en gjenvinning» og «produsent av et gjenvunnet stoff» er brukt i dokumentet om én og samme aktør.

¹² Artikkel 2 nr. 7 bokstav d) unntar bare gjenvunne stoffer under visse forutsetninger. Et generelt unntak for gjenvunne stoffer ved å inkludere dem i vedlegg V var derfor ikke lovgiverens intensjon.

2. KRAV TIL GJENVUNNE STOFFER I HENHOLD TIL REACH

Hvilken fase i avfallsbehandlingen REACH-kravene trer i kraft på, avhenger av når materialet mister sin status som avfall. Det betyr at gjenvinningsprosessen er ferdig når materialet ikke lenger er avfall. EoW-materialer kan fra da av behandles som et stoff alene, i en stoffblanding eller i et produkt i en produksjonsprosess. Gjenvinningsprosesser foregår ofte trinnvis, og noen ganger er det bare det siste trinnet som fører til at et materiale ikke lenger skal klassifiseres som avfall i henhold til EUs avfallslovgivning. I tillegg kan det være tilfeller der bare en brøkdel av det resulterende materialet fra gjenvinningsprosessen ikke lenger er avfall¹³.

Derfor inngår alle trinn i gjenvinningsprosessen som ikke har et ikke-avfallsmateriale som resultat, i avfallsbehandlingsprosessen som er underlagt avfallslovgivningen. I henhold til artikkel 2 nr. 2 i REACH anses dessuten avfallsmaterialer, herunder avfall som oppstår i løpet av gjenvinningsprosesser, ikke som stoffer, stoffblandinger eller produkter. I REACH-sammenheng skal gjenvunne stoffer bare forstås som **stoffer som**, etter å ha vært en del av avfallsmaterialer, **har sluttet å være avfall** i samsvar med rammedirektivet for avfall. Ingrediensene i det gjenvunne stoffet kan ha vært til stede som sådan i avfallsstrømmen, eller kan ha blitt hentet ut fra avfallsstrømmen gjennom kjemisk endring i løpet av gjenvinningsprosessen (se avsnitt 2.2.1).

2.1. Forhåndsregistrering

Der det er aktuelt, hviler registreringsunntaket for gjenvunne stoffer i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH på den forutsetning at det samme stoffet har vært registrert tidligere. Selv om det er sannsynlig at de fleste gjenvunne stoffer vil bli registrert før registreringsplikten for innfasingsstoffer trer i kraft, er ingen registreringer foretatt ved utgangen av forhåndsregistreringsfasen¹⁴. Det er imidlertid viktig å merke seg at andre stoffer enn innfasingsstoffer som ikke har noe å tjene på forhåndsregistrering, må registreres i henhold til registreringsplikten av juni 2008, da avdeling II i REACH-forordningen trådte i kraft. Ethvert gjenvunnet stoff som ikke er et innfasingsstoff, må derfor vise til disse registreringene for å være berettiget til unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH.

Så lenge stoffet ennå ikke er blitt registrert av en annen aktør, er vilkårene i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH ikke oppfylt. Gjenvinningsoperatører som produserer et slikt stoff, er derfor potensielt pliktige til å registrere stoffet. Det betyr at gjenvinningsoperatører som ikke har forhåndsregistrert et gitt stoff, ikke har lov til å produsere eller bringe stoffet i omsetning før de selv eller en annen aktør har registrert det.

¹³ Artikkel 6 nr. 1 i rammedirektivet for avfall fastslår: «Visse spesifiserte typer avfall skal slutte å være avfall [...] når de har vært gjenstand for gjenvinning, inkludert resirkulering [...]» og artikkel 6 nr. 3 av rammedirektivet for avfall fastslår: «Avfall som slutter å være avfall i henhold til avsnitt 1 og 2, skal også slutte å være avfall når det gjelder målene for gjenvinning og resirkulering som er beskrevet i direktivene 94/62/EF, 2000/53/EF, 2002/96/EF og 2006/66/EF og annen relevant EU-lovgivning, når kravene til resirkulering eller gjenvinning i den aktuelle lovgivningen er oppfylt.»

¹⁴ Forhåndsregistrering består i å oppgi til ECHA et begrenset sett med opplysninger (primært stoffets navn, navn og adresse på en kontaktperson, oppgitt registreringsfrist og tonnasjegruppe; se http://echa.europa.eu/pre-registration_en.asp) hvis du ønsker mer informasjon). Tjenesten er gratis. De som forhåndsregistrerer et stoff, må svare på forespørsler om data (hvis en søker ikke har de aktuelle dataene, er det tilstrekkelig å gi beskjed om dette i svar på slike forespørsler). For øvrig avhenger rollen til gjenvinningsoperatørene innenfor SIEF (Substance Information Exchange Forum) av i hvilken grad de selv ønsker å engasjere seg, og de kan også velge å la være å spille en aktiv rolle («sovende» deltakere). Slike forhåndsregistrerte kan ikke pålegges å dekke noen SIEF-kostnader, med mindre de bruker informasjon som er underlagt fordeling av kostnader i henhold til REACH (se veiledning for datautveksling hvis du ønsker mer informasjon). Forhåndsregistrering innebærer ingen plikt til å registrere stoffet.

Derfor er forhåndsregistrering det eneste som gir juridisk sikkerhet for at produksjonen eller omsetningen kan fortsette fram til den aktuelle fristen for registrering utløper, forutsatt at det forhåndsregistrerte stoffet oppfyller vilkårene i artikkel 3 nr. 20 i REACH. Selv om både tidsfristen for forhåndsregistrering og den første tidsfristen for sen forhåndsregistrering allerede har utløpt, er det fortsatt en mulighet for sen forhåndsregistrering for førstegangsprodusenter og importører av gjenvunne innfasingsstoffer alene eller i en stoffblanding eller innenfor produkter under visse forutsetninger, som angitt i artikkel 28 nr. 6 i REACH¹⁵.

Det er ikke sikkert at registrering blir nødvendig etter en forhåndsregistrering, fordi stoffet/stoffene til slutt blir registrert et annet sted, slik at gjenvinningsoperatøren kan benytte seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. Hver gang det blir tatt en beslutning om å endre en EoW-status (enten på EU-nivå eller på nasjonalt nivå), er det også mulig å benytte seg av sen forhåndsregistrering som beskrevet ovenfor, i henhold til artikkel 28 nr. 6 i REACH. Gjenvinningsoperatører bør imidlertid vurdere hvorvidt EoW-statusen kan endre fristen for registrering, ettersom volumet av gjenvunnet stoff for enkelte materialer kan være større enn primærproduksjonen. Som følge av dette kan gjenvinningsoperatører bli nødt til å registrere seg før primærproduzentene.

Forhåndsregistrering kan åpne for kommunikasjon med andre produsenter av det samme stoffet. Det gir gjenvinningsoperatørene tilgang til kontaktinformasjonen til andre produsenter av stoffet, og hvis de ønsker det, gir dem en mulighet til å delta SIEF-samtaler. Forhåndsregistrering gir også gjenvinningsoperatører mulighet til å delta i samtaler om likhet mellom stoffer og til å påvise likhet og dermed få adgang til SIEF. En annen fordel for gjenvinningsoperatører som engasjerer seg i SIEF, er at deres deltakelse fremmer utviklingen av riktige eksponeringsscenarioer for håndtering av materialer i slutfasen og identifisering av forskjeller og påvirkninger (i den grad det er nødvendig) mellom primære og sekundære produksjonsprosesser. SIEF kan dessuten også være en mulighet til å diskutere tilgangen til sikkerhetsinformasjon som gjenvinningsoperatører kan trenge for å benytte seg av registreringsunntaket, også med henblikk på andre forpliktelser de kanskje har i henhold til REACH. Se Registreringsstatus for stoffer (avsnitt 2.5) og Informasjonens tilgjengelighet (avsnitt 2.3.2). Vær oppmerksom på at forhåndsregistrering av et gjenvunnet materiale som UVCB-stoff (Substances of Unknown or Variable composition) i stedet for ett enkelt stoff med urenheter, kan gjøre det vanskeligere å benytte seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH på et senere tidspunkt (avsnitt 2.2.3).

2.2. Registrering

På samme måte som alle andre stoffer som omfattes av REACH, er gjenvunne stoffer i prinsippet underlagt registreringskravene i REACH.

Den juridiske enheten som utfører den endelige gjenvinningen, må undersøke om det gjenvunne stoffet er unntatt fra registrering fordi det står oppført i vedlegg IV eller omfattes av vedlegg V i REACH. Eksempler på slike gjenvunne stoffer er nevnt i vedlegg 1 til denne veiledningen.

¹⁵ Juridiske enheter kan forhåndsregistrere etter 1. desember 2008 såfremt de

- produserer eller importerer innfasingsstoffer (alene eller i en stoffblanding) etter 1. desember 2008 i mengder på 1 tonn eller mer per år, og kan dokumentere at de gjør dette for første gang; eller
- produserer eller importerer produkter og har til hensikt å frigi stoffer etter 1. desember 2008 i mengder på 1 tonn eller mer per år, og kan dokumentere at de gjør dette for første gang

I så fall gjelder følgende tidsfrister for forhåndsregistrering:

- Senest seks måneder etter at produksjonen eller importen overskrider terskelverdien på ett tonn.
- Minst 12 måneder før den aktuelle overgangsfristen for registrering.

I denne sammenheng betyr produksjon eller import «for første gang» første gang etter at REACH-forordningen trådte i kraft (1. juni 2007).

Hvis slike unntak ikke er aktuelle, åpner artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH for unntak for gjenvunne stoffer under visse forutsetninger. Disse bestemmelsene forklares nærmere i avsnitt 2.3. For å sikre samsvar med de aktuelle bestemmelsene bør spørsmålene nedenfor tas i betraktning når det gjelder de generelle registreringskravene i henhold til REACH, og som i prinsippet også gjelder gjenvunne stoffer.

2.2.1. Er gjenvinning en produksjonsprosess i henhold til REACH?

Som allerede nevnt ovenfor, kan et avfallsmateriale som slutter å være avfall, anses som et stoff alene, som en blanding av to eller flere stoffer, eller som et produkt. Følgelig må det avklares om gjenvinningen innebærer forlenget bruk av det opprinnelig registrerte stoffet, og hvis dette ikke er tilfellet, om det er «produksjon» som på nytt gjør avfallet til ett eller flere stoffer alene, i en stoffblanding eller i et produkt.

Livssyklusen og forsyningskjeden for det opprinnelige stoffet avsluttes med avfallsfasen. Hvis avfall slutter å være avfall, begynner stoffet på en ny livssyklus. Gjenvinningsprosessen dreier seg om gjenvinningen av stoffet fra det aktuelle avfallet. Derfor kan gjenvinning uansett og per definisjon ikke være en form for bruk¹⁶.

Artikkel 3 nr. 8 i REACH definerer produksjon som «*framstilling eller ekstraksjon av stoffer i naturlig tilstand*». Stoffer som har gjennomgått en kjemisk endring i løpet av avfalls- og gjenvinningsprosessen (f.eks. visse former for slagg, herunder stålslagg som har forvitret, flygeaske, dannelse av metan under resirkulering av polymerer via beitedyr), faller åpenbart inn under denne definisjonen.

Noen prosesser som fører til gjenvunne stoffer, endrer imidlertid ikke stoffenes kjemiske sammensetning (spesielt mekanisk behandling eller resirkulering, f.eks. sortering, separering, rensing, homogenisering og behandling for å endre materialets makrostruktur, som knusing (aggregater), kutting, strimling (metallavfall), granulering (plastavfall) og maling av materialer, omsmelting uten kjemiske endringer).

For å gjøre forordningen konsekvent og mulig å håndheve anses alle former for gjenvinning, også mekanisk behandling, som en produksjonsprosess hvis materialet etter å ha gjennomgått gjenvinning i et eller flere trinn, resulterer i at det genereres ett eller flere stoffer alene eller i en stoffblanding eller i et produkt som har sluttet å være avfall.

2.2.2. Identifisering av det gjenvunne stoffet

For å kunne unntas i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH må de gjenvunne stoffene ha en identitet. På samme måte som for andre stoffer som er registreringspliktige i henhold til REACH, må navnet og de tilhørende dataene som i tilstrekkelig grad identifiserer et gjenvunnet stoff, være tilgjengelig. Avsnitt 2 «identifisering av stoffet» i vedlegg VI til REACH forteller hvilke opplysninger som anses som tilstrekkelige for korrekt identifisering og navnsetting av stoffet¹⁷. Disse opplysningene omfatter i prinsippet stoffets IUPAC-navn og/eller eventuelle andre kjemiske

¹⁶ Artikkel 3 nr. 24 definerer «bruk» som «*enhver form for bearbeiding, sammensetting, forbruk, lagring, oppbevaring, behandling, påfylling i beholdere, overføring fra én beholder til en annen, blanding, produksjon av et produkt eller enhver annen utnyttning*».

¹⁷ Veiledning for identifisering av navnsetting av stoffer i henhold til REACH er tilgjengelig på: http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/substance_id_en.htm.

identifikatorer, molekyl- og strukturformel, sammensetning og analysedata (vanligvis inkludert spektraldata og kromatografiske data).

På grunn av den varierende sammensetningen av den innkommende avfallsstrømmen som stoffene gjenvinnes fra, eller på grunn av det faktum at det ofte er stoffer i blandinger og ikke stoffer alene som gjenvinnes fra avfall, er det ikke alltid mulig å produsere slike analysedata for hvor hvert enkelt gjenvunnet stoff. Når dette er tilfellet, skal det opplyses tydelig om det og framlegges argumenter for andre data som kan være tilstrekkelige for å identifisere det eller de gjenvunne stoffet/stoffene. Informasjon som er spesifikt relevant for det gjenvunne stoffet (avfallets opprinnelse, kontroll av inngående materiale, om mulig spektraldata, trinn i prosessen som sikrer at visse urenheter ikke er til stede i det gjenvunne stoffet alene eller i stoffblandingen), må dokumenteres for å kunne sammenligne identiteten til det gjenvunne stoffet med stoffet som opprinnelig var registrert i henhold til avdeling II i REACH¹⁸.

2.2.3. Skille mellom stoff, stoffblanding og produkt

For å kunne vurdere registreringskrav for gjenvunne stoffer er det nødvendig å kunne identifisere klart hvorvidt et gitt materiale er et stoff alene, en stoffblanding (inneholder 2 eller flere blandede stoffer) eller et produkt. Dette spørsmålet drøftes nedenfor på grunnlag av definisjonene av «stoff», «stoffblanding» og «produkt» i artikkel 3¹⁹ i REACH. Veiledningsdokumentene angående identifisering av stoffer og krav som gjelder stoffer i produkter, gir ytterligere informasjon om hvordan disse definisjonene skal brukes.

2.2.3.1. Produkt

Gjenvinningsprosessen kan føre direkte til at det dannes et produkt i stedet for et stoff eller en stoffblanding, for eksempel en parkbenk laget av plast. Dette kan skje for eksempel hvis innsamlet og sortert polymer- eller metallavfall smeltes direkte om til nye produkter. Registrering av stoffer i produkter er bare nødvendig hvis de skal frigis under visse forutsetninger som angitt i artikkel 7 nr. 1 i REACH, eller hvis Det europeiske kjemikaliebyrå har besluttet å kreve registrering i henhold til artikkel 7 nr. 5 of REACH²⁰. Bare i disse avgrensede tilfellene vil det være nødvendig å fastslå hvorvidt artikkel 2 nr. 7 bokstav d) gjelder, ettersom gjenvinningsoperatøren må overholde bestemmelsene i artikkel 7 i REACH angående stoffer i produkter. Skulle en gjenvinningsoperatør av ulike årsaker ikke være berettiget til registreringsunntak i henhold til artikkel 7 nr. 6 i REACH, finnes det imidlertid en mulighet for unntak i henhold til artikkel 7 nr. 6 i REACH hvis stoffet allerede er blitt registrert for den aktuelle bruken.

Artikkel 3 nr. 3 i REACH definerer «produkt» som «*en gjenstand som i produksjonen gis en spesiell form, overflate eller utforming som i større grad enn dens kjemiske sammensetning bestemmer dens funksjon*».

Denne definisjonen betyr at hvis du kan fastslå uten tvil at en gjenstands form, overflate eller utforming er mer relevant for dens funksjon enn dens kjemiske sammensetning, da er gjenstanden et produkt. Hvis formen, overflaten eller utformingen er like viktig eller mindre viktig enn den kjemiske sammensetningen, er gjenstanden et stoff eller en stoffblanding. Hvis det ikke er mulig å

¹⁸ Informasjon som skriver seg fra overvåkning av samsvar med EoW-kriterier, bør sikre en viss kvalitet på sekundære råmaterialer, utelukke farlige egenskaper og begrense forekomsten av fremmede materialer og kan bidra til å oppfylle kravet til likhet for det gjenvunne stoffet (se også avsnitt 2.3.1).

¹⁹ Artikkel 3 nr. 1: stoff; artikkel 3 nr. 2: stoffblanding; artikkel 3 nr. 3: produkt.

²⁰ Imidlertid kan forekomst i produktene av stoffer med svært betenkelige egenskaper som står på listen over kandidater til å inkluderes i vedlegg XIV, utløse varslingsplikt i henhold til artikkel 7 nr. 2 og meddelelsesplikt i henhold til artikkel 33 i REACH.

fastslå uten tvil hvorvidt en gjenstand oppfyller REACH-definisjonen av et produkt eller ikke, må det foretas en mer dyptpløyende vurdering. For dette anbefaler vi at du konfererer med veiledningen for krav som gjelder stoffer i produkter²¹.

Og videre, når et gjenvunnet materiale skal gjennomgå ytterligere kjemisk reaksjon, eller en endring av form eller overflate (f.eks. smelting til en ny form), er dette en indikasjon på at materialet er et stoff alene eller en stoffblanding og ikke et produkt.

Hvis et gjenvunnet materiale ut fra disse forutsetningene anses som et produkt, kreves bare unntaksvis registrering av stoffene det inneholder, i henhold til artikkel 7 nr. 1 eller artikkel 7 nr. 5 i REACH, noe gjenvinningsoperatøren kan benytte seg av såfremt han oppfyller kravene i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, som forklart tidligere.

2.2.3.2. Stoff alene eller i stoffblanding

I henhold til artikkel 3 nr. 1 i REACH defineres et **stoff** som «*et kjemisk grunnstoff og dets forbindelser, i naturlig tilstand eller framkommet ved en framstillingsprosess, herunder ethvert tilsetningsstoff som er nødvendig for å bevare stoffets stabilitet samt enhver urenheter som følger av prosessen som benyttes, men med unntak av ethvert løsemiddel som kan utskilles uten å påvirke stoffets stabilitet eller endre dets sammensetning*».

Stoffer kan deles inn i to hovedgrupper:

1. «Veldefinerte stoffer»: Stoffer med en definert kvalitativ og kvantitativ sammensetning som kan identifiseres i tilstrekkelig grad på basis av identifikasjonsparametrene i REACH vedlegg VI avsnitt 2. Regler for identifisering og navnssetting er forskjellige for

- «veldefinerte stoffer» med én hovedingrediens (i prinsippet $\geq 80\%$) (stoffer med én ingrediens)
- stoffer med flere enn én hovedingrediens (i prinsippet hver ingrediens $\geq 10\%$ og $< 80\%$) (stoffer med flere ingredienser)

2. «UVCB-stoffer»: «*Stoffer med ukjent eller variabel sammensetning, sammensatte reaksjonsprodukter eller biologisk materiale (Substances of Unknown or Variable composition), såkalte UVCB-stoffer, kan ikke bli tilstrekkelig identifisert ut fra sin kjemiske sammensetning fordi:*

- *Antallet ingredienser er relativt stort og/eller*
- *Sammensetningen er i betydelig grad ukjent og/eller*
- *Variabiliteten til sammensetningen er relativt stor eller er vanskelig å forutsi.*»¹⁷¹⁷

For slike stoffer må flere identifikatorer vurderes, for eksempel opphavskilder eller type produksjonsprosesser.

Framgangsmåten for å identifisere et stoff som et stoff med én ingrediens eller som et UVCB-stoff er særlig relevant for gjenvunne stoffer. Til sammenlikning viser begrepet «stoffer med flere ingredienser» til en kategori av stoffer som er et resultat av en spesifikk produksjonsprosess (se eksempel 3 i vedlegg 1), og gjelder gjenvunne stoffer bare under særskilte omstendigheter. Når materialer står på EINECS-listen, er det en indikasjon på at de anses som stoffer, selv om det i mange tilfeller kan være nødvendig med en presisering av stoffets identitet.

²¹ Se veiledningen for krav som gjelder stoffer i produkter på http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/articles_en.htm. Den er for tiden under revisjon. Siste status for revisjonen er tilgjengelig på http://guidance.echa.europa.eu/guidance4_en.htm

I henhold til artikkel 3 nr. 2 i REACH er en **stoffblanding**²² definert som «en blanding eller løsning som består av to eller flere stoffer». Et gjenvunnet materiale kan dermed også anses som en stoffblanding, som inneholder flere gjenvunne stoffer.

Generelt bør man huske at det finnes et klart skille mellom stoffblandinger og stoffer, og at de to termene ikke kan brukes vilkårlig om hverandre. Definisjonen av henholdsvis «stoffblandinger» og «stoffer» må tolkes slik at termen «stoffer» omfatter reaksjonsmasse fra en kjemisk reaksjon. Termen «stoffblanding» er avgrenset til blandinger som ikke er et resultat av en kjemisk reaksjon.

Ettersom mange gjenvinningsoperasjoner ikke produserer stoffer alene, men heller i stoffblandinger (plast, gummi osv.), beskrives i det påfølgende skillet mellom en stoffblanding og et UVCB-stoff med variabel sammensetning.

Mange gjenvunne materialer består av to eller flere stoffer, men har også kjennetegn som er typiske for UVCB-stoffer. Derfor dekker alternativene for å beskrive stoffet/stoffene til en viss grad det samme innholdet. Det er opp til produsenten eller importøren å avgjøre hvilket av de to alternativene som best beskriver det aktuelle materialet.

På den ene siden vil det være enklere å registrere stoffer med svært kompleks sammensetning som UVCB-stoffer. På den annen side har gjenvunne materialer med kompleks sammensetning ofte ingen motsvarende opprinnelige stoffer som tidligere er registrert som UVCB-stoffer. Slike stoffer kan derfor kanskje ikke oppnå status som innfasingstoffer, ettersom det ikke finnes noen motsvarende EINECS-oppføring. Hvis det er tilfellet, finnes det kanskje ingen annen registrering som et unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) kan baseres på.

Imidlertid kan materialets enkelte ingredienser allerede ha blitt registrert (eller er unntatt fra registrering), slik at unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH er mulig, forutsatt at den relevante sikkerhetsinformasjonen er tilgjengelig.

En gjenvinning kan resultere i at det genereres ett eller flere stoffer alene eller i en stoffblanding. Det er opp til gjenvinningsoperatøren å vurdere hvorvidt materialet er et stoff alene eller om det inngår i en stoffblanding. Uansett må han være sikker på at de enkelte ingrediensene/stoffene er blitt registrert tidligere og derfor kan benytte seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, forutsatt at den relevante sikkerhetsinformasjonen er tilgjengelig (se avsnitt 2.3.2 og 2.4.1).

2.2.4. Urenheter

Når det gjelder gjenvunne materialer, kan det være vanskelig å fastslå om en ingrediens i et gjenvunnet materiale er et stoff eller en urenhet. Veiledningen for identifisering av stoffer definerer en urenhet som «en utilsiktet ingrediens til stede i et stoff etter produksjon. Det kan ha sitt opphav i kildematerialene eller være et resultat av sekundære eller ufullstendige reaksjoner i løpet av produksjonsprosessen. Selv om det er til stede i det endelige stoffet, er det ikke tilsatt med hensikt.»¹⁷

Gjenvunne stoffer kan inneholde urenheter som kan være forskjellige fra dem som finnes i et stoff som ikke er utledet fra en gjenvinningsprosess. Dette gjelder særlig når gjenvunne materialer inneholder utilsiktede ingredienser som ikke har noen funksjon for det gjenvunne materialet, og den eneste grunnen til at de er til stede i det gjenvunne materialet, er at de var en del av avfallet som var kilden til gjenvinningsprosessen.

²² Forordning 1272/2008 av 31. desember 2008 (CLP-forordningen) spesifiserer i sin artikkel 57 nr. 11, s. 30 at termen «preparat» i bl.a. REACH-forordningen må erstattes av «stoffblanding».

Selv om slike ingredienser i utgangspunktet er blitt tilsatt med hensikt som stoffer i en stoffblanding eller et produkt, kan forekomsten av dem i det gjenvunne materialet være utilsiktet (avhengig av hvorvidt de aktuelle ingrediensene har en spesifikk funksjon eller ikke) og de kan derfor anses som urenheter som ikke krever separat registrering.

Imidlertid skal ingredienser som forekommer i mengder på over 20 % (vekt per vekt), vanligvis ikke anses som urenheter, men som separate stoffer i en stoffblanding. I tilfelle gjenvunnet materiale velges med hensikt fordi det inneholder en eller flere gitte ingredienser, skal også de ingrediensene anses som separate stoffer, selv om de forekommer i mindre mengder enn 20 % (vekt per vekt) (hvis f.eks. PVC velges på grunn av forekomsten av flammehemmere, kan det være nødvendig å registrere de aktuelle flammehemmerne, med mindre de har blitt registrert tidligere).

Ved mekanisk separering av blandet avfall kan det ofte være umulig å utlede gjenvunnet materiale med 100 % renhet (fritt for fremmedelementer). Disse fremmedelementene hører ofte ikke til avfallsstrømmen *per se* (for eksempel, og avhengig av avfallsstrømmen, steiner, plast, biter av gummi, sand osv.) eller hører ikke til materialet som skal gjenvinnes, men er en del av sluttproduktet som ble avfall (for eksempel maling, belegg osv.), og sammensetningen og den totale mengden er vanskelig å fastslå. Etter behørig sortering og separering skal slike elementer være til stede i det gjenvunne materialet i bare svært små mengder. I så fall kan de aktuelle elementene anses som urenheter som ikke trenger å registreres separat.

Selv om urenheter ikke må registreres separat, må de

- identifiseres i det omfang det er nødvendig¹⁷ og tilordnes de(t) gjenvunne stoffet/stoffene for å gjøre det mulig å sammenligne med ett eller flere andre allerede registrerte stoffer; og
- identifiseres og vurderes i det omfang det er nødvendig for å fastslå fareprofilen, klassifisere og merke stoffet alene eller i den stoffblandingen stoffet inngår (se avsnitt 2.3.2).

Når det gjenvunne materialet anses som et stoff i en stoffblanding, må innholdet i den aktuelle blandingen angis identiteter som enkeltvis stoffer. Hver av stoffidentitetene kan inneholde urenheter²³. Dette skal baseres på veiledningen for identifisering av stoffer. Avgjørelsen om likhet skal dessuten baseres på hovedingrediensene. Urenheter kan påvirke stoffets fareprofil. I så fall skal de vurderes med hensyn til klassifiseringen og merkingen av stoffet (se avsnitt 2.4.1.). Gjenvinningsoperatører må være oppmerksom på at begrepet urenheter ikke gjelder for UVCB-stoffer. Urenheter kan bare vurderes for materialer som består av stoffer (alene eller i en stoffblanding) med en klart definert sammensetning.

2.3. Forutsetninger for unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH

Så snart typen (stoff alene eller i en stoffblanding) og urenheterne i det gjenvunne materialet er fastslått, identifisert og dokumentert som beskrevet i avsnitt 2.2, har gjenvinningsoperatøren mulighet til å undersøke hvorvidt kriteriene for unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH er oppfylt. Vær oppmerksom på at selskaper som ønsker å benytte seg av dette unntaket, må legge fram for myndighetene (bare på forespørsel) relevant dokumentasjon som beviser at deres gjenvunne stoffer kvalifiserer for unntak.

Artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH gir følgende unntak for gjenvunne stoffer:

²³ Når det gjelder kravene i henhold til REACH, bør man være oppmerksom på at kvaliteten på avfallet kan høynes gjennom tiltak i selve behandlingsprosessen. Forholdsregler ved å (avslå å) akseptere avfallet og nøyaktig sortering vil forbedre kvaliteten på avfallet. Det kan redusere forekomsten av urenheter i avfallet og dermed gjøre det enklere å oppfylle forpliktelsene i henhold til REACH.

«2.7. Følgende er unntatt fra avdeling II, V og VI:

[...]

(d) Stoffer alene, i stoffblandinger eller i produkter, som er registrert i henhold til avdeling II, og som er gjenvunnet innenfor EU-området, hvis:

(i) stoffet som er resultatet av gjenvinningsprosessen, er det samme stoffet som er blitt registrert i henhold til avsnitt II; og

(ii) informasjonen som er nødvendig i henhold til artikkel 31 eller 32 for stoffet som er blitt registrert i henhold til avdeling II, er tilgjengelig for virksomheten som har påtatt seg gjenvinningen.»

Husk at importører av stoffer som er gjenvunnet utenfor EØS-området ikke kan benytte seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, ettersom det bare gjelder gjenvinning innenfor EØS. I noen tilfeller kan virksomheter fortsette å importere materialet som avfall og deretter gjenvinne det innenfor EØS (f.eks. undersøke etter gjenvinning om EoW-kriteriene er oppfylt). Dette ville sikre en effektiv overvåking av EoW-kriteriene, samtidig som at stoffene som avfallet inneholder, kan anses som gjenvunnet innenfor EØS-området. Artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH kan i så fall gjøres gjeldende.

Heller ikke biprodukter kan benytte unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) som beskrevet i artikkel 5 i rammedirektivet for avfall. Biprodukter kan imidlertid unntas på grunnlag av vedlegg V, under forutsetning av at de ikke blir importert eller brakt i omsetning alene. Der hvor gjenvinningsoperatøren ikke er berettiget til unntak via artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH eller noen annen unntaksordning, må han registrere det gjenvunne stoffet og deretter oppfylle alle forpliktelser som følger i henhold til bestemmelsene under registrering i avdeling II i REACH. I de neste to kapitlene følger en trinnvis beskrivelse av hvordan kravene i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH kan oppfylles.

2.3.1. Vilkår 1: «Likhet» mellom et gjenvunnet stoff og et stoff som allerede er registrert

Artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i) i REACH stiller som vilkår at *stoffet som er resultatet av gjenvinningsprosessen, er det samme som det som er registrert i samsvar med avdeling II*. Denne delen av den juridiske teksten inneholder to krav: Unntaket forutsetter en eksisterende registrering, og at det gjenvunne stoffet er det samme som stoffet som er blitt registrert.

Det gjenvunne stoffet må være det samme som stoffet som allerede er registrert

Det betyr at hvis det samme stoffet av ulike årsaker ikke er blitt registrert i produksjons- eller importfasen, må det gjenvunne stoffet registreres før det gjenvunne stoffet med EoW-status kan importeres eller bringes i omsetning.

Vær oppmerksom på at forpliktelsene som er knyttet til livssyklus og forsyningskjeden, opphører ved avfallsfasen. Dette innebærer også at bruken av et gjenvunnet materiale ikke trenger å være dekket i eksponeringsscenarioet for det «opprinnelige» stoffet (dvs. stoffet som ble til avfall, og som er gjenvunnet fra det samme avfallet), fordi livssyklusen til det opprinnelige stoffet avsluttes når det slutter å være avfall.

For å benytte unntaket i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH er det tilstrekkelig at en registrering er blitt arkivert for stoffet én gang. Den som har registrert stoffet, trenger ikke være et ledd i forsyningskjeden som førte til generering av avfallet.²⁴

For å kunne vurdere om det gjenvunne stoffet er det samme som et stoff som allerede er blitt registrert, eller om stoffene er forskjellige, må gjenvinningsoperatører bruke reglene i veiledningen for identifisering av stoffer. Avgjørelsen må baseres på likhet mellom hovedingrediensene. Informasjon om urenheter endrer i prinsippet ikke konklusjonen om likhet²⁵. Vær spesielt oppmerksom på at dette er en vurdering som gjenvinningsoperatørene selv må foreta ved hjelp av all tilgjengelig informasjon, for eksempel veiledningen for identifisering og navnsetting av stoffer i henhold til REACH. Det europeiske kjemikaliebyrå gir ingen bekreftelse på «likhet». Gjenvinningsoperatører som har forhåndsregistrert et stoff, kan imidlertid diskutere spørsmål om «likhet» med andre som har forhåndsregistrert det samme stoffet i (pre-)SIEF. Som beskrevet i veiledningen for datautveksling kan selskaper også presisere og om nødvendig korrigere stoffers identitet, så lenge det er klart at forhåndsregistreringen virkelig gjaldt det aktuelle stoffet.

Like EINECS- og CAS-numre for stoffer er en indikator på at stoffene er like. Vær oppmerksom på at avvik i sammensetning og urenhetsprofil, inkludert avvik i prosentandelen urenheter, ikke nødvendigvis betyr at stoffer er forskjellige. I veiledningen for identifisering og navnsetting av stoffer heter det: *«Det skjelnes ikke mellom tekniske, rene eller analytiske grader av stoffene. Det 'samme' stoffet kan ha gjennomgått alle grader av enhver produksjonsprosess med forskjellige mengder av forskjellige urenheter. [...].*

Der urenhetsprofilene for et veldefinert stoff fra forskjellige produksjonskilder er svært ulike, kreves sakkyndig skjønn for å avgjøre om de aktuelle forskjellene påvirker hvorvidt testdata som ble generert fra et av stoffene, kan deles med andre SIEF-medlemmer.»¹⁷ I tillegg forklarer veiledningen for datautveksling: *«Også for UVCB-stoffer vil – som regel – navnet gi en pekepinn om 'likhet'. Hvis navnet er det samme, anses stoffet som det samme, med mindre tilgjengelige data viser noe annet.»²⁶*

Registreringsstatus for stoffer

Registreringsunntaket for gjenvunne stoffer i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH hviler på forutsetningen om at det samme stoffet har vært registrert tidligere. Det er flere informasjonskanaler som kan brukes for å finne ut om denne forutsetningen er oppfylt for et gitt stoff.

Hovedkildene til informasjon om stoffer er dataene som utveksles innenfor foraene for utveksling av informasjon om stoffer (SIEF). Gjenvinningsoperatørene som har forhåndsregistrert de gjenvunne stoffene, blir automatisk medlem av pre-SIEF. Så snart pre-SIEF-medlemmene er blitt enige om en lik stoffidentitet, dannes en offisiell SIEF. Ettersom gjenvinningsoperatører kanskje har begrenset interesse av å registrere stoffe, kan det hende de ikke kommer til å delta aktivt i SIEF-kommunikasjonen. De bør imidlertid sørge for å bli holdt orientert om stoffets registreringsstatus. Vilårene i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH kan tre i kraft med det samme stoffet er registrert.

²⁴ Registreringsveiledning: http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/registration_en.htm .

²⁵ Informasjon om urenheter må tas i betraktning for spørsmål som gjelder klassifisering og merking, og ved skriving av sikkerhetsdatablader.

²⁶ Veiledning for datautveksling: http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/data_sharing_en.htm , s. 35.

En annen kilde til informasjon vil være informasjonsnettstedet til ECHA²⁷, som beskrevet i artikkel 77 nr. 2 bokstav e) i REACH-forordningen. Informasjon om registrerte stoffer offentliggjøres i henhold til bestemmelsene i artikkel 119 i REACH. Dette omfatter for eksempel navnet på det registrerte stoffet – for stoffer på EINECS-listen – og dets klassifisering og merking. For stoffer som ikke står på EINECS-listen, er stoffets navn kanskje ikke tilgjengelig via denne kilden fordi den som registrerer et stoff, kan velge ikke å gjøre denne informasjonen tilgjengelig via internett²⁸. Følgelig er det ikke sikkert at denne informasjonskilden alene gir tilstrekkelig grunnlag for å trekke konklusjoner om likhet. Informasjon om urenhetsgrad som påvirker klassifiseringen av det registrerte stoffet, er kanskje ikke tilgjengelig via denne kilden fordi den som registrerer et stoff, kan be om at visse data behandles konfidensielt.

Andre informasjonskanaler avhenger av gjenvinningsoperatørens eller deres samarbeidspartneres eget initiativ til å kontakte produsenter eller importører av det aktuelle stoffet. Gjenvinningsoperatørens dokumentasjon av «likhet» og sikkerhetsinformasjonen kan framlegges i form av samarbeidspartnerens standardiserte informasjon. Slike standarddokumenter skal dekke alle relevante aspekter ved de materialene som samsvarer med EoW-kriteriene²⁹. Dette kan skape synergier, ettersom produsenten/importøren trenger informasjon om avfallsmengder og avfallets sammensetning til sine registreringsdokumenter, mens gjenvinningsoperatøren trenger sikkerhetsinformasjon om det registrerte stoffet for å benytte seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d).

2.3.2. Vilkår 2: Nødvendig informasjon

Artikkel 2 nr. 7 bokstav d) ii) i REACH fastslår at «informasjonen som er nødvendig i henhold til artikkel 31 eller 32 for stoffet som er blitt registrert i henhold til avdeling II, er tilgjengelig for virksomheten som har påtatt seg gjenvinningen».

Den juridiske enheten som har stått for gjenvinningen, må sikre at de har tilgjengelig informasjon om det registrerte stoffet, og den aktuelle informasjonen må være i samsvar med reglene for informasjonstilgang i forsyningskjeden.

Det betyr at den juridiske enheten som har stått for gjenvinningen, må ha tilgang til ett av følgende, avhengig av tilfellets art:

- Et sikkerhetsdatablad som påkrevd i henhold til artikkel 31 nr. 1 eller artikkel 31 nr. 3 i REACH, for det registrerte stoffet, vedlagt eventuelle eksponeringsscenarioer for det registrerte stoffet.
- Annen informasjon som er tilstrekkelig til at brukerne kan iverksette sikkerhetstiltak, som påkrevd i henhold til artikkel 31 nr. 4 i REACH, for det registrerte stoffet hvis sikkerhetsdatablad ikke er påkrevd.
- Registreringsnummeret hvis det er tilgjengelig³⁰, stoffets status i henhold til registreringsdelen av REACH, informasjon om eventuelle begrensninger som er aktuelle i henhold til REACH, og informasjon som er nødvendig for å identifisere og iverksette passende risikostyringstiltak, som påkrevd i henhold til artikkel 32 nr. 1 i REACH.

²⁷ <http://apps.echa.europa.eu/registered/registered-sub.aspx>

²⁸ Artikkel 119 nr. 2 bokstav f) og artikkel 119 nr. 2 bokstav g) i REACH.

²⁹ EU-kommisjonens representanter anbefalte en slik strategi i sine samtaler med metallgjenvinningssektoren i oktober 2009. Se JRC-rapport om jern- og stålavfall, s. 41 og 43, tilgjengelig på <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/documents/Endofwastecriteriafinal.pdf>.

³⁰ Registreringsnummeret skal oppgis bare i henhold til artikkel 32 nr. 1 bokstav b-d) i REACH. Men som forklart i denne veiledningen, mottar gjenvinningsoperatøren vanligvis ikke sikkerhetsdatablader, fordi han ikke fungerer som en nedstrømsbruker av det opprinnelige materialet.

Med unntak av det første punktet på listen (sikkerhetsdatablad) er ikke formen på den tilgjengelige informasjonen til virksomheten som utfører gjenvinningen, nærmere angitt i denne bestemmelsen. Bestemmelsen tar imidlertid sikte på å legge til rette for at gjenvinningsoperatører kan overholde sine plikter i henhold til avdeling IV i REACH. Slik informasjon trenger bare være tilgjengelig for stoffer med eventuelle urenheter de inneholder. Det kreves ikke informasjon om urenheter for seg (se også avsnitt 2.2.4).

Informasjonens tilgjengelighet

Gjenvinningsoperatører mottar vanligvis ikke noe sikkerhetsdatablad³¹ eller annen sikkerhetsinformasjon innenfor rammeverket av avdeling IV i REACH. For å benytte seg av registreringsunntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH må de imidlertid ha tilgang til den nødvendige informasjonen. Dessuten må de, ved behov, enten utarbeide egne sikkerhetsdatablader eller avtale med eiere av eksisterende sikkerhetsdatablader bruk av disse sikkerhetsdatabladene. Ettersom det ikke finnes nærmere juridiske bestemmelser om dette, er det en sak for produsenten av det gjenvunne stoffet. Gjenvinningsoperatøren kan bruke all tilgjengelig informasjon, først og fremst informasjonen på nettstedet til ECHA og publisert i henhold til artikkel 119 i REACH, men må sørge for ikke å krenke eventuelle opphavsrettigheter. Hvis gjenvinningsoperatøren bruker et eksisterende sikkerhetsdatablad, må han derfor være sikker på at tilgangen til informasjonen er legitim, og at fareprofilen til det gjenvunne stoffet i tilstrekkelig grad dekkes av dette eksisterende sikkerhetsdatabladet (se avsnitt 2.4.2). Det samme gjelder annen sikkerhetsinformasjon der det er aktuelt. Diskusjoner om bruken av slik informasjon kan for eksempel foregå innenfor SIEF, såfremt gjenvinningsoperatøren har forhåndsregistrert stoffet. SIEF-avtalen kan utarbeide bestemmelser for hvordan den nødvendige informasjonen kan skaffes til veie for gjenvinningsoperatøren uten å krenke opphavsrettigheter. SIEFs aktiviteter ligger utenfor ECHAs ansvarsområde, og gjenvinningsoperatører anbefales å kontakte de aktuelle bransjeorganisasjonene, som kan spille en viktig rolle når det gjelder å utarbeide standardinformasjon for sine medlemmer.

Selskaper som påtar seg gjenvinningsoperasjoner og ønsker å benytte seg av dette unntaket, anbefales å sørge for, i den grad det er mulig, at informasjonen om det registrerte stoffet, som ble samlet for å overholde REACH-forordningen, er tilgjengelig for dem også for å dokumentere at de er berettiget til unntak via artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. Hvis en gjenvinningsoperatør ikke kan skaffe seg tilgang til den relevante informasjonen om det samme stoffet som allerede er registrert, er han ikke berettiget til unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH og blir nødt til å registrere det gjenvunne stoffet.

2.4. Informasjon som må gjøres tilgjengelig for brukere av gjenvunne stoffer

Forutsatt at gjenvinningsoperatøren har fastslått identiteten til et eller flere gjenvunne stoffer alene, i en stoffblanding eller i et produkt (se avsnitt 2.2.3), skal han da ha tilgjengelig den tilsvarende sikkerhetsinformasjonen for det/de samme allerede registrerte stoffet/stoffene. Denne informasjonen skal være relevant og tilstrekkelig. Leverandører av stoffer alene eller i stoffblandinger må gi mottakeren tilstrekkelig sikkerhetsinformasjon til at han kan bruke det gjenvunne stoffet på en sikker måte. Dette kravet gjelder ethvert gjenvunnet stoff, uavhengig av om det er unntatt fra registrering i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. For visse stoffer

³¹ Den nødvendige informasjonen for å utarbeide et sikkerhetsdatablad er beskrevet i artikkel 31 og vedlegg II til REACH.

alene og i stoffblandinger må sikkerhetsinformasjonen framlegges i form av sikkerhetsdatablader. Selv om et sikkerhetsdatablad ikke er påkrevd, kan det likevel foreligge en plikt å formidle informasjon i forsyningskjeden. Disse spørsmålene blir avklart nedenfor.

2.4.1. Relevant og tilstrekkelig informasjon

For å vurdere hvorvidt den aktuelle informasjonen er relevant og tilstrekkelig for et eller flere gjenvunne stoffer og deres tiltenkte bruk, anbefales gjenvinningsoperatøren å kontrollere følgende:

- Hvor stor andel av et gjenvunnet stoff i en stoffblanding kan henvises til like stoffer som allerede er registrert? For å oppfylle sin egen plikt til å formidle sikkerhetsinformasjon til kunder må gjenvinningsoperatøren ta i betraktning alle komponenter som utgjør > 0,1 %³² av det gjenvunne stoffet i en stoffblanding³³.
- I hvilken grad kan urenhetsprofilen til et gjenvunnet stoff avvike fra profilen til det samme registrerte stoffet, og kan slike avvik (om noen) føre til forskjeller mellom stoffenes fareprofil? I tilfeller der fareprofilene er forskjellige selv om et stoff kan benytte den tidligere registreringen av det samme stoffet, kan det hende at informasjonen om det allerede registrerte stoffet ikke er tilstrekkelig for stoffet som er gjenvunnet. I så fall må de øvrige farene beskrives, klassifiseres og meddeles gjenvinningsoperatørens kunder.
- Kan den tiltenkte bruken av et gjenvunnet stoff føre til eksponering som ikke er dekket i eksponeringsscenarioene for like stoffer som allerede er registrert? Hvis det er tilfellet, må gjenvinningsoperatøren vurdere om den tilgjengelige informasjonen om stoffet dekker de tiltenkte ytterligere bruksområdene³⁴. Det kan for eksempel innebære at hvis den tilgjengelige informasjonen om det samme, allerede registrerte stoffet ikke omfatter et DNEL-nivå (Derived No Effect Level; dvs. et beregnet nivå av det kjemiske stoffet som antas å ikke ha effekt) for forbrukereksponeering og heller ingen eksponeringsscenarioer for forbrukeres bruk, kan gjenvinningsoperatøren konkludere med at det ville være uhensiktsmessig å bruke det gjenvunne stoffet på områder som medfører forbrukereksponeering.

I tilfeller der verken det registrerte stoffet eller det gjenvunne stoffet oppfyller kriteriene for klassifisering som farlig eller PBT/vPvB, og et stoff ikke er underlagt begrensninger eller står på listen over kandidater for begrensninger, er det ikke nødvendig i henhold til artikkel 31 i REACH at det automatisk framlegges et sikkerhetsdatablad. Imidlertid gjelder fortsatt plikten i henhold til artikkel 32 til å framlegge informasjon om sikker bruk av stoffet.

Det er gjenvinningsoperatørens ansvar å kartlegge sammensetningen av det gjenvunne materialet. Den kan for eksempel baseres på følgende, ikke-uttømmende informasjonskilder:

- Representative kjemiske analyser av avfalls- og gjenvinningsstrømmen gjennom initiativer fra sektororganisasjonen som gjøres tilgjengelige for de enkelte virksomhetene som er

³² Dette er basert på den laveste konsentrasjonsgrensen i direktiv 1999/45/EF eller vedlegg VI til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP-forordningen) for at preparatet ikke må klassifiseres som farlig; og terskelen på 0,1 % (vekt per vekt) for PBT-, vPvB- og tilsvarende problematiske stoffer som ikke omfattes av regelverket for klassifisering. Vær oppmerksom på at det finnes tilfeller der konsentrasjonsgrensen ligger under 0,1 %.

³³ Vær oppmerksom på at «urenheter» alene ikke behandles i unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. De anses som en del av stoffet alene eller av stoffene som inngår i en stoffblanding. Det står mer om urenheter i avsnitt 2.2.4.

³⁴ Gjenvinningsoperatøren må skaffe til veie tilstrekkelig informasjon til at det gjenvunne stoffet kan brukes trygt, basert på artikkel 31 eller artikkel 32 i REACH. Ettersom artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH fritar gjenvinningsoperatøren fra å gjennomføre en CSA (Chemical Safety Assessment; vurdering av kjemikaliesikkerhet) og legge fram en CSR (Chemical Safety Report; kjemisk sikkerhetsrapport), har han ingen plikt til å framlegge et eksponeringsscenario på basis av artikkel 31 nr. 7 i REACH.

involvert i en gitt type gjenvinningsoperasjoner. Den samme informasjonen kan muligens også utledes fra litteratur

- God kommunikasjon med leverandørene av det allerede registrerte stoffet eller med produsenter av stoffblandinger eller produkter for å identifisere produktsammensetninger før de kommer til avfallsfasen av livssyklusen
- Kvalitetsklasser for sekundære råmaterialer som ofte inneholder grenser for urenheter og informasjon om materialets grove sammensetning
- Informasjon som skriver seg fra overvåkning av samsvar med EoW-kriterier og sikrer en viss kvalitet på sekundære råmaterialer, som utelukker farlige egenskaper og begrenser forekomsten av fremmede materialer

En analytisk vurdering av gjenvunnet materiale i hvert enkelt tilfelle må bare utføres hvis alle andre informasjonskilder ikke lykkes med å skaffe til veie tilstrekkelig informasjon.

2.4.2. Sikkerhetsdatablader

For visse stoffer må sikkerhetsinformasjonen i henhold til artikkel 31 i REACH framlegges i form av sikkerhetsdatablader og omfatte, der det er relevant, vedlegg som beskriver eksponeringsscenarioer³⁴. Hvis sikkerhetsdatablader ikke er påkrevd, må sikkerhetsinformasjon i henhold til artikkel 32 framlegges der det er relevant³⁵. I henhold til artikkel 33 i REACH kan det også foreligge en plikt til å formidle informasjon om stoffer i produkter for å gjøre bruken sikker hvis produktene inneholder stoffer med svært betenkelige egenskaper som står på «kandidatlisten» over farlige stoffer. Disse forpliktelsene er nærmere beskrevet i veiledningen for krav som gjelder stoffer i produkter.

Sikkerhetsinformasjonen om det registrerte stoffet som gjenvinningsoperatøren mottok for å oppfylle unntakskravene i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, kan danne grunnlag for framskaffelsen av den nødvendige informasjonen om det gjenvunne stoffet. Man må imidlertid være nøye med å påse at den mottatte informasjonen virkelig er tilstrekkelig for det gjenvunne stoffet. En forskjell i urenhetsprofilen kan føre til en forskjellig fareprofil og derfor til at særskilt informasjon må gis til mottakeren av det gjenvunne stoffet. Framlegging av feil sikkerhetsdatablader kan medføre erstatningsansvar for gjenvinningsoperatører hvis farene ved det gjenvunne stoffet ikke er blitt tilstrekkelig formidlet. Man kan se for seg et slikt scenario for eksempel når forekomst av urenheter som følge av brukstid eller sammenblanding av avfallsstoffer påvirker fareprofilen, eller når den opprinnelige produsenten av stoffet ikke var pliktig til å utarbeide et sikkerhetsdatablad, men gjenvinningsoperatøren er det på grunn av forekomsten av urenheter som endrer fareprofilen til det gjenvunne stoffet.

I artikkel 31 nr. 1 i REACH slås det fast at *«leverandøren av et stoff eller en stoffblanding skal stille et sikkerhetsdatablad utarbeidet i samsvar med vedlegg II til rådighet for mottakeren av stoffet eller stoffblandingen*

- (a) *dersom et stoff eller en stoffblanding oppfyller kriteriene for klassifisering som farlig i henhold til direktiv 67/548/E EØF eller 1999/45/EF, eller*
- (b) *dersom stoffet er persistent, bioakkumulerende og giftig eller svært persistent og svært bioakkumulerende i henhold til kriterierne fastsatt i vedlegg XIII, eller*
- (c) *dersom et stoff er oppført på listen utarbeidet i henhold til artikkel 59 nr. 1 av andre årsaker enn dem nevnt i bokstav a) og b)».*

³⁵ Ifølge artikkel 32 i REACH har leverandøren bare plikt til å formidle informasjon som gjelder godkjenning og begrensninger, og informasjon som er nødvendig for risikostyring, spesielt i tilfeller av fraskrivelse. Den stiller ikke noe generelt informasjonskrav for alle stoffer eller stoffblandinger uavhengig av deres farlige egenskaper.

Vær oppmerksom på at direktiv 67/548/EØF og direktiv 1999/45/EF ble erstattet av forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP), 1. juni 2015. CLP-forordningen gjelder stoffer per 1. desember 2010³⁶ og stoffblandinger (= preparater) per 1. juni 2015³⁷.

Artikkel 31 nr. 3 i REACH fastslår at «*leverandøren skal på anmodning stille et sikkerhetsdatablad som er utarbeidet i samsvar med vedlegg II til rådighet for mottakeren dersom en stoffblending ikke oppfyller kriteriene for klassifisering som farlig i henhold til artikkel 5, 6 og 7 i direktiv 1999/45/EF, men inneholder*

- (a) *for ikke-gassformige stoffblandinger i en enkeltkonsentrasjon på ≥ 1 vektprosent, og for gassformige stoffblandinger i en enkeltkonsentrasjon på $\geq 0,2$ volumprosent, minst ett stoff som utgjør en fare for menneskers helse eller miljøet, eller*
- (b) *for ikke-gassformige stoffblandinger i en enkeltkonsentrasjon på $\geq 0,1$ vektprosent, minst ett stoff som er persistent, bioakkumulerende og giftig eller svært persistent og svært bioakkumulerende etter kriteriene fastsatt i vedlegg XIII, eller som av andre årsaker enn dem nevnt i bokstav a) er oppført på listen utarbeidet i samsvar med artikkel 59 nr. 1, eller*
- (c) *et stoff som det i henhold til fellesskapsbestemmelser er fastsatt grenseverdier for når det gjelder eksponering på arbeidsplasser».*

Hvis kriteriene ovenfor er oppfylt, gjelder disse bestemmelsene alle gjenvunne stoffer (inkludert stoffer som er unntatt fra registrering, nedstrømsbrukeres forpliktelser og vurdering i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH), med unntak av dem som er unntatt fra avdeling IV i REACH. Det må tas hensyn til urenhetsprofilen både ved klassifisering og merking av stoffet, og i risikostyringstiltakene som kanskje må anbefales nedstrømsbrukere av det gjenvunne stoffet. For gjenvunne stoffer som inneholder urenheter som er klassifisert og bidrar til klassifiseringen, må urenheterne angis.

Det er verdt å merke seg at forekomst av urenheter over de juridiske grenseverdiene³² skal behandles i kommunikasjonen via et sikkerhetsdatablad eller informasjon om sikker bruk rettet mot kunder. I henhold til artikkel 31 nr. 1 i REACH må gjenvinningsoperatører dessuten framlegge et sikkerhetsdatablad hvis dette er påkrevd for stoffet de gjenvinner. Urenheter i seg selv kan ikke skape behov for et sikkerhetsdatablad i henhold til artikkel 31 nr. 1, ettersom dette bare kan utløses av forpliktelser i henhold til artikkel 31 nr. 2 i REACH. Figur 1 viser et beslutningstre³⁸ som kan brukes til å fastslå hvorvidt et sikkerhetsdatablad er nødvendig.

2.4.3. Annen informasjon: registreringsnummer og eksponeringsscenario

En gjenvinningsoperatør som benytter seg av unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, har ofte ikke noe registreringsnummer. Når et gjenvunnet stoff bringes i omsetning, er ikke gjenvinningsoperatøren pålagt å oppgi noe registreringsnummer, ettersom han er fritatt fra bestemmelsene i avdeling II i REACH. Under visse forutsetninger som angitt i artikkel 32 nr. 1 i REACH, kan det imidlertid kreves et gratis registreringsnummer hvis et slikt er tilgjengelig.

³⁶ Artikkel 61 i CLP-forordning ((EF) nr. 1272/2008).

³⁷ Artikkel 59 nr. 2 bokstav a) og b) i CLP-forordningen ((EF) nr. 1272/2008) endrer artikkel 31 nr. 1 og 3 i REACH for å tilpasse det til kravene til klassifisering og merking av stoffblandinger fra 1. juni 2015. CLP-forordningen fastsetter en overgangsperiode for sikkerhetsdatabladene. Overgangen gjelder kravene til når CLP-klassifiseringene skal framlegges parallelt med klassifiseringen av farlige stoffer/stoffblandinger i sikkerhetsdatabladet. Se avsnitt 4 i veiledningens modul 1.

³⁸ Hentet fra «Utkast til veiledning for framskaffelse av informasjon i forsyningskjeden og sikkerhetsdatablader for gjenvunne stoffer og preparater» (Draft guidance for the provision of Information in the Supply Chain and Safety Data Sheets for Recovered Substances and Preparations), utarbeidet av Waste Recovery Industry Chain (WRIC).

- (b) hvis stoffet krever godkjenning, og informasjon om en eventuell godkjenning er gitt eller avslått i henhold til avdeling VII i denne forsyningskjeden*
- (c) opplysninger om eventuelle pålagte begrensninger i henhold til avdeling VIII*
- (d) alle andre tilgjengelige og relevante opplysninger om stoffet som er nødvendige for å kunne fastsette og iverksette egnede risikohåndteringstiltak, herunder særlige vilkår som følger av anvendelsen av avsnitt 3 i vedlegg XI.*

I henhold til artikkel 14 nr. 1 i REACH skal det gjennomføres en vurdering av kjemikaliesikkerhet og utarbeides en rapport om kjemikaliesikkerhet for alle registreringspliktige stoffer i mengder på 10 tonn eller mer per år og per registrerende enhet. Gjenvinningsoperatører som er berettiget til unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, er fritatt fra registrering og trenger følgelig ikke utføre noen vurdering av kjemikaliesikkerhet eller utarbeide noen rapport om kjemikaliesikkerhet for det gjenvunne stoffet.

En gjenvinningsoperatør som har den nødvendige informasjonen tilgjengelig for det samme stoffet og derfor er berettiget til unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, selv om bruken av et gjenvunnet stoff ikke dekkes av registreringen av det samme stoffet, er ikke pålagt å

- utarbeide et eksponeringsscenario for bruken av det gjenvunne stoffet
- registrere det gjenvunne stoffet
- varsle brukeren av det gjenvunne stoffet

Han bør imidlertid ta den eksisterende informasjonen til følge og er pålagt å iverksette aktuelle risikostyringstiltak fra sikkerhetsdatabladet hvis det er nødvendig, og å oppgi tilstrekkelig informasjon til at det gjenvunne stoffet kan brukes sikkert i de tilfellene et sikkerhetsdatablad ikke er påkrevd.

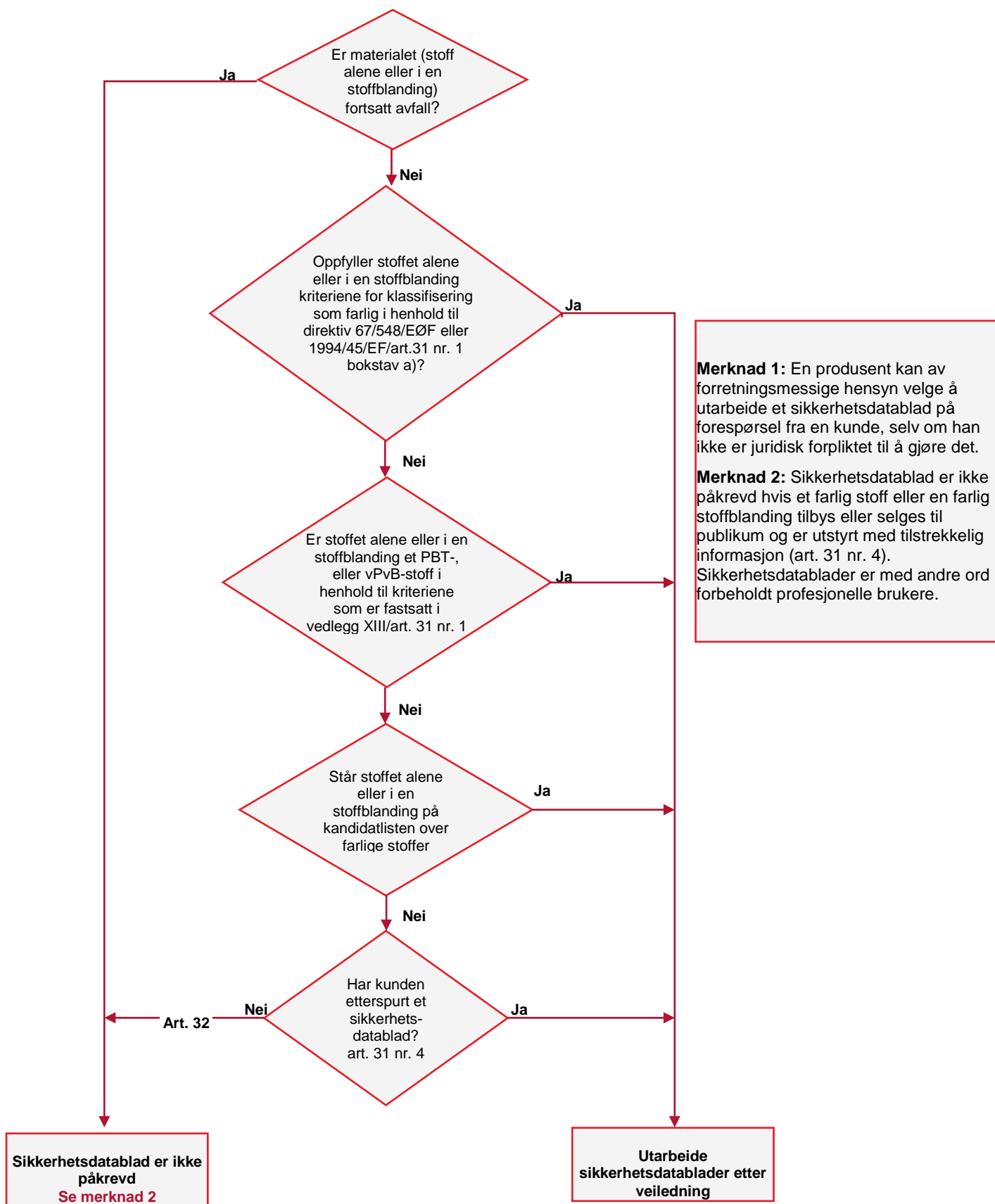
Mottakere av gjenvunne stoffer som ikke er registrert av gjenvinningsoperatøren fordi unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH gjelder, vil vanligvis ikke få

- et registreringsnummer
- et eksponeringsscenario for påfølgende nedstrømsbrukere innenfor den nye livssyklusen etter gjenvinning

fra produsenten av det gjenvunne stoffet som en del av sikkerhetsdatabladet³⁹.

³⁹ Dette avsnittet må kanskje endres etter at vedlegg II (Sikkerhetsdatabladets format og innhold (Safety Data Sheet format and content)) til REACH er revidert og innført gjennom komitologiprosedyren.

Figur 1: Beslutningstre for å bekrefte nødvendigheten av et sikkerhetsdatablad for et gjenvunnet stoff i henhold til REACH

Kilde: «Utkast til veiledning for framskaffelse av informasjon i forsyningskjeden og sikkerhetsdatablader for gjenvunne stoffer og preparater (Draft guidance for the provision of Information in the Supply Chain and Safety Data Sheets for Recovered Substances and Preparations)», utarbeidet av Waste Recovery Industry Chain (WRIC).

Noen prosesser, for eksempel metallbearbeiding, er i stand til å fjerne eller ødelegge visse ingredienser. Gjenvinningsoperatøren har ingen plikt til å legge ved et eksponeringsscenario til sikkerhetsdatabladet.

2.5. Andre forpliktelser

Gjenvunne stoffer er vanligvis ikke unntatt meldeplikten til registeret for klassifisering og merking i henhold til CLP. De er heller ikke unntatt godkjenningskrav og begrensninger i henhold til REACH.

2.5.1. Registeret for klassifisering og merking

I henhold til artikkel 39 a) og 39 b) i CLP-forordningen skal gjenvinningsoperatøren melde inn også gjenvunne stoffer som oppfyller klassifiseringskriteriene for farlige stoffer, og som bringes i omsetning enten alene eller i en stoffblanding (i en mengde som overskrider de angitte konsentrasjonsgrensene) til registeret for klassifisering og merking som beskrevet i vilkårene i artikkel 40 i CLP-forordningen. Denne varslingsplikten gjelder også tilfeller der gjenvinningsoperatøren er berettiget til registreringsunntak for gjenvunne stoffer i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. Når gjenvinningsoperatøren varsler ECHA om slike tilfeller, kan han innhente informasjonen om klassifisering og merking som ble lagt fram tidligere av den som registrerte det opprinnelige stoffet, i ECHAs register for klassifisering og merking, og godta denne informasjonen. Dette innebærer også at gjenvinningsoperatøren godtar en varslet klassifisering og dermed også påtar seg ansvaret for resultatet⁴⁰. Urenheter kan imidlertid endre fareprofilen for et stoff, og dermed også klassifiseringen. Dette bør gjenvinningsoperatører være oppmerksomme på når de melder fra til registeret for klassifisering og merking. Til dette formålet trenger identifiseringen av stoffet bare å framlegges som beskrevet i avsnittene 2.1 til 2.3.4 av vedlegg VI til REACH⁴¹. Ingen spektraldata kreves. Mer informasjon om CLP-forordningen finnes i den innledende veiledningen til CLP-forordningen i Vanlige spørsmål om CLP (CLP-FAQ)⁴².

2.5.2. Begrensninger

Gjenvinningsoperatøren må sikre at de gjenvunne stoffene overholder begrensningene som beskrives i vedlegg XVII til REACH. Disse forpliktelsene er i stor grad lik forpliktelsene i det forrige direktivet, 76/769/EØF, angående begrensninger på markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og preparater.

2.5.3. Godkjenning

Gjenvinningsoperatøren må sikre at de gjenvunne stoffene oppfyller godkjenningskravet i avdeling VII. I tillegg kan også meddelelsesplikten for stoffer i produkter i henhold til artikkel 33 i REACH og meldeplikten som nevnt i artikkel 7 nr. 2 for stoffer på den såkalte «kandidatlisten», gjelde.

2.6. Hensyn som gjelder bestemte strømmer av gjenvunne materialer

Spesifikke eksempler på strømmer av gjenvunne materialer er beskrevet i vedlegg 1. Prinsippene som er forklart i forrige kapittel, gjelder eksemplene som beskrives i vedlegget. For alle avfallsstrømmer er det fire grunnleggende vurderinger som må foretas:

- Fastslå identiteten til stoffet/stoffene i det gjenvunne materialet, inkludert beskrivelse og angivelse av urenheter til et eller flere av disse stoffene:
 - Er det gjenvunne stoffet et stoff alene eller et stoff i en stoffblanding?

⁴⁰ Innmeldingen i registeret for klassifisering og merking skulle ha vært gjort før 3.1.2011. Bare i noen tilfeller er informasjonen gitt tidligere av den som registrerte materialet.

⁴¹ Se artikkel 40 nr. 1 bokstav b) i CLP-forordningen.

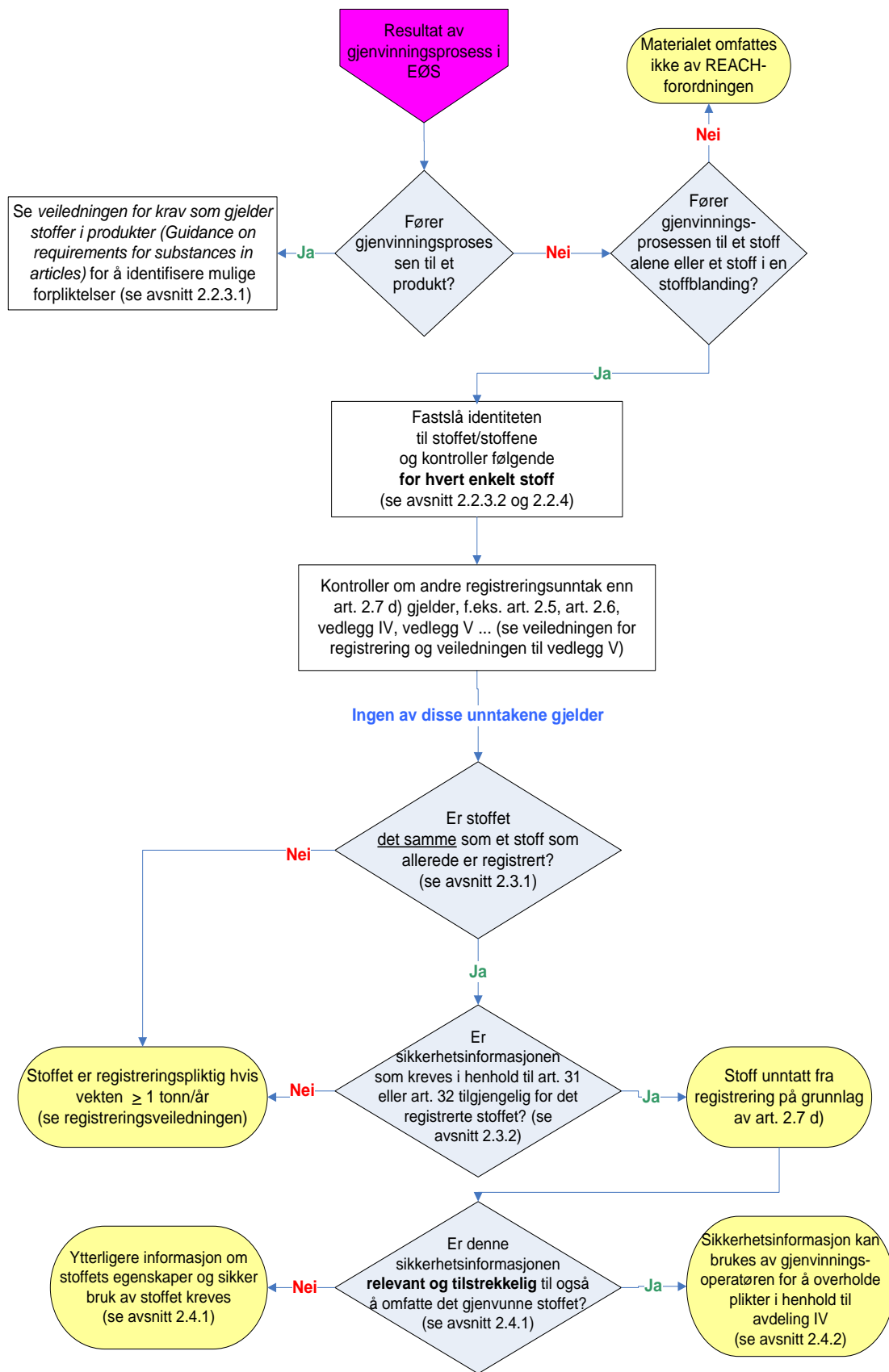
⁴² Tilgjengelig på ECHAs nettsted, på http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/clp_introductory_en.pdf

- Hva er identiteten til det gjenvunne stoffet / de gjenvunne stoffene?
- Hva er de vanligste urenheterne? I hvilke typiske konsentrasjoner forekommer urenheterne? Hvilket stoff eller hvilke stoffer kan disse urenheterne tilordnes?
- Kontroller om andre registreringsunntak⁴³ (f.eks. artikkel 2 nr. 5, artikkel 2 nr. 6, vedlegg IV eller vedlegg V til REACH) eller begrensede registreringskrav (for produkter) gjelder:
 - Er unntatt i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) relevant og potensielt gjeldende for det gjenvunne materialet? Gjelder andre unntaksordninger enn den i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH? Er stoffet f.eks. oppført i vedlegg IV eller vedlegg V i REACH?
 - Fører gjenvinningen av stoffet fra avfall direkte til et produkt? Gjelder derfor bare begrensede registreringskrav?
- Identifiser hvorvidt det samme stoffet er registrert tidligere:
 - Fastslå at det gjenvunne stoffet er det samme som et stoff som allerede er/vil bli registrert. Er den relevante informasjonen i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH tilgjengelig for de aktuelle stoffene?
- Kontroller at den tilgjengelige sikkerhetsinformasjonen for det registrerte samme stoffet er tilstrekkelig og relevant for å beskrive egenskapene til det gjenvunne stoffet. Samle informasjon om klassifisering, merking og annen relevant sikkerhetsinformasjon for det gjenvunne stoffet og dets tiltenkte bruk:
 - Er den tilgjengelige sikkerhetsinformasjonen for det registrerte samme stoffet relevant og tilstrekkelig til å beskrive egenskapene til det gjenvunne stoffet?
 - Samsvarer de identifiserte bruksområdene for det gjenvunne stoffet med bruksområdene for det samme stoffet som allerede er registrert, slik at den tilgjengelige sikkerhetsinformasjonen er relevant og passende? Hvis ikke, trengs det ytterligere informasjon om stoffets egenskaper og sikker bruk av stoffet?

Detaljerte tolkninger av disse vurderingene for den enkelte avfallsstrøm blir ikke gitt i denne veiledningen. Imidlertid kan en generell vurdering av hvorvidt man kan være berettiget til unntak for det gjenvunne materialet i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, baseres på framgangsmåten som beskrevet ovenfor. En arbeidsflyt for å kontrollere om en gjenvinningsoperatør er berettiget til unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH og de tilhørende forpliktelsene som måtte gjelde, er vist i figur 2. Eksemplene i vedlegg 1 er behandlet i samsvar med denne arbeidsflyten.

⁴³ Mer informasjon om andre unntak er tilgjengelig i registreringsveiledningen og veiledningen til vedlegg V.

Figur 2: Arbeidsflyt for å kontrollere om en gjenvinningsoperatør er berettiget til unntak i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH og de tilhørende forpliktelsene

VEDLEGG 1: BESTEMTE STRØMMER AV GJENVUNNE MATERIALER

Eksempelene som følger, dreier seg om materialer som oppfyller EoW-kriteriene og/eller som har sluttet å være avfall i henhold til nasjonal lovgivning. Materialer som oppfyller disse vilkårene, anses som gjenvunne stoffer innenfor denne veiledningen for håndtering av avfall og gjenvunne stoffer.

1.1. Gjenvunnet papir

Gjenvunnet papir består for det meste av cellulosemasse. EINECS identifiserer cellulosemasse som følger: «*De fibrøse stoffene som framkommer ved behandling av lignocellulosestoffer (tre eller andre fiberkilder fra landbruket) med en eller flere vannholdige løsninger av oppløsnings- og/eller blekemidler. Består av cellulose, hemicellulose, lignin og andre underordnede innholdsstoffer. De relative mengdene av disse innholdsstoffene avhenger av omfanget av oppløsnings- og blekeprosessene.*» (EINECS nummer 265-995-8).

Cellulosemasse står oppført i vedlegg IV og er følgelig unntatt fra registrering, forpliktelser overfor nedstrømsbrukere og vurdering. Gjenvunnet papir kan inneholde andre ingredienser, som pigmenter, blekk, lim, fyllstoff osv. Når det gjelder gjenvinnings- og resirkuleringsprosessen, kan ingredienser som ikke har noen spesifikk funksjon i materialet (cellulosemasse), derfor betraktes som urenheter (se avsnitt 2.2.4). Gjenvunnet papir som hovedsakelig består av cellulosemasse med urenheter uten spesifikk funksjon i materialet, vil derfor være unntatt fra registrering, forpliktelser overfor nedstrømsbrukere og vurdering.

1.2. Gjenvunnet glass

Ifølge den vitenskapelige litteraturen er glass en tilstand for et stoff, og ikke egentlig et stoff alene. I lovgivningshenseende kan det best defineres gjennom startmateriale og produksjonsprosessen, i likhet med mange andre UVCB-stoffer. EINECS har flere oppføringer for glass, som følger: *Glass, ikke-oksiderende, kjemikalier (EC: 295-731-7)*, *Glass, oksid, kalsium magnesium kalium natrium fosfosilikat (EC: 305-415-3)*, *Glass, oksid, kalsium magnesium natrium fosfosilikat (EC: 305-416-9)* og *Glass, oksid, kjemikalier (EC: 266-046-0)*⁴⁴.

Visse typer glass er unntatt gjennom oppføring i vedlegg V, post 11. Resirkulert glass kan inneholde andre komponenter, for eksempel papir, lim, maling eller fremmedelementer som plast, gummi, sand, metaller, steiner, porselen. Hvis forekomsten av disse i det gjenvunne materialet er utilsiktet, og de ikke har noen spesifikk funksjon i materialet og utgjør mindre enn 20 %, kan de betraktes som urenheter (se avsnitt 2.2.4). Gjenvunnet glass som består utelukkende av typer glass som oppfyller unntakskravene i vedlegg V med urenheter, vil derfor være unntatt fra registrering, forpliktelser overfor nedstrømsbrukere og vurdering.

⁴⁴ Vær oppmerksom på at beskrivelsen som følger etter overskriften i EINECS-listen over disse stoffene, er en del av oppføringen for stoffet og i de fleste tilfeller avgjørende for identifisering av stoffet.

1.3. Gjenvunne metaller

I henhold til REACH anses rene metaller utvunnet fra malm, malmkonsentrater eller sekundære kilder som stoffer, selv om de inneholder en viss mengde urenheter. Registreringskravene for stoffene vil avhenge av hvorvidt stoffene er registrert tidligere, og hvorvidt den relevante sikkerhetsinformasjonen er tilgjengelig.

Legeringer anses som spesielle blandinger, og stoffene i disse spesielle blandingene er registreringspliktige. Gjenvunne metaller fra metallavfall med blandede legeringer som oppfyller EoW-kriteriene, vil vanligvis være spesielle blandinger, men kan i visse tilfeller også være et stoff med urenheter (f.eks. når formålet med gjenvinningen er bare å gjenvinne et hovedmetall og alle andre ingredienser kan anses som urenheter). Dette bør også være tilfellet for de metallene der konsentrasjonen i den endelige legeringen er variabel, eller til og med sterkt begrenset, og der konsentrasjonen er ukjent enten fra avfallet eller EoW-skrapmetallet. I disse tilfellene anses konsentrasjonen i utgangspunktet som en urenheter. Alle komponenter som med hensikt er valgt med henblikk på gjenvinning (f.eks. Cr eller Ni), og som har en sentral funksjon i det gjenvunne materialet, skal betraktes som separate stoffer. Ingredienser som bare forekommer sporadisk i deler av avfallet som det gjenvunne metallet stammer fra, eller som ikke har en bestemt funksjon i det gjenvunne materialet, kan betraktes som urenheter (f.eks. kan molybden forekomme i visse typer stål, men ikke i andre).

Ettersom de fleste metaller produseres fra både primære og sekundære ressurser, er unntaket i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH relevant for metaller. Andre unntak som kan komme til anvendelse:

- Ikke-isolerte mellomprodukter fra gjenvinning av metaller fra komplekse produkter som inneholder flere metaller.
- Artikkel 2 nr. 5 og artikkel 2 nr. 6 gir unntak for slike metaller og metallforbindelser som brukes i medisinske produkter til menneskelig- og veterinærmedisin, innenfor rammen av forordning 726/2004 og direktiv 2001/82/EF og direktiv 2001/83/EF, som nedfelt i bestemmelsene i artikkel 2 nr. 5 bokstav a) og artikkel 2 nr. 6 bokstav a).
- Vedlegg V.

Gjenvunne metaller kan under visse forutsetninger gå direkte inn i produksjon av produkter, såfremt de oppfyller de aktuelle EoW-kriteriene. I så fall gjelder ingen ytterligere registreringskrav, med mindre hensikten er å friggi stoffet.

Noen metaller gjenvinnes fra enkle og temmelig rene materialer (Al, Cu, Pb, Zn fra eksempelvis byggevarer, metallavfall som ikke har vært ute hos forbruker), og noen ganger gjenvinnes rene metaller fra svært komplekse materialer (EE-avfall som inneholder f.eks. Cu, edelmetaller) til rene metaller. Andre metaller (Mo, Cr, Ni f.eks. til stede i stålprodukter) blir ikke gjenvunnet til de rene metallene og brukt til produksjon av nye metallegeringer på grunn av innholdet av målmetallet, som gir spesielle blandinger. Visse metallforbindelser (f.eks. antimontrioksid, Pb- og Cd-baserte stabilisatorer i plaststoffer) gjenvinnes direkte fra produkter i sluttfasen eller avfall fra produkter som behandles til ferdige blandinger. I lys av disse forskjellene kan EoW-kriteriene være ulike⁴⁵.

Urenhetene kan variere, ettersom metallene som gjenvinnes og foredles til rene metaller fra avfallsmaterialer som oppfyller EoW-kriteriene, avhenger av flere faktorer, blant annet den tilgjengelige (foredlings-) teknologien, hvilke mengder som finnes i metallavfall som oppfyller EoW-kriteriene, materialenes verdi kontra kostnadene ved gjenvinning. Mens gjenvunne metaller kan

⁴⁵ Dette blir nærmere diskutert i rammedirektivet for avfall (se avsnitt 1).

innlemmes direkte i andre spesielle blandinger, kan forekomsten av et gitt metall i ett tilfelle anses som en urenheter, og i et annet tilfelle som en ingrediens. Dette avhenger også av den potensielle sluttbruken.

Produsentene av gjenvunne metaller bør også besitte nødvendig informasjon om identiteten og mengden av farlige mindre ingredienser eller urenheter som finnes i det gjenvunne metallet eller legeringen, som beskrevet i avsnittet om urenheter (avsnitt 2.2.4).

For metaller finnes det tilgjengelig flere verktøy for på en relativt enkel måte å analysere sammensetningen av materialer i samsvar med god laboratoriepraksis (GLP) for å kontrollere likhet (f.eks. ASTM- eller ISO-standarder).

Gjenvunne metaller kan brukes til de samme formål som primære metaller fordi gjenvinningsprosessen vanligvis finner sted uten at materialenes egenskaper forringes. Bruksområdene antas derfor å være de samme. Hvis det er tilfellet, kan sikkerhetsinformasjonen for det registrerte stoffet være relevant og passende for bruken av det gjenvunne stoffet.

1.4. Gjenvunne aggregater

Gjenvunne aggregater⁴⁶ skal i dette dokumentet forstås som aggregater som resulterer fra behandling av uorganisk materiale som tidligere har vært brukt til byggevirksomhet (f.eks. betong, stein), og visse aggregater av mineralsk opphav som resulterer fra en industriell prosess som innebærer varmebehandling eller annen form for endring (f.eks. ubehandlet slagg⁴⁷, avfall fra behandling av slagg⁴⁸, flygeaske).

Det er blitt stilt spørsmål om hvorvidt slike gjenvunne aggregater kan betraktes som produkter, eller som stoffer alene eller i en stoffblanding.

Gjenvunne aggregater fra byggevirksomhet består av betong, naturstein, murverk, tegl (f.eks. takstein) og/eller asfalt, enten alene eller i visse tilfeller som blandinger. De kan ha mange forskjellige bruksområder, for eksempel innenfor ingeniørarbeid, veibygging og som jernbaneballast. Hovedfunksjonen til dette bruksområdet er å skape stabilitet og motstandsdyktighet mot nedbryting/fragmentering. Hvis form, overflate og utforming er viktigere enn den kjemiske sammensetningen for denne funksjonen, ville de gjenvunne aggregatene blitt ansett som produkter. Per definisjon ville dette imidlertid bare ha vært tilfellet hvis materialets form, overflate eller utforming var fastsatt med hensikt og gitt under produksjonen (f.eks. for å overholde visse anerkjente standarder for aggregater, som EN 12620, 13043 eller 13242). Hvis form, overflate eller utforming for denne funksjonen ikke er bestemmende for materialets funksjon i større grad enn dets kjemiske sammensetning, vil ikke aggregatet være i tråd med definisjonen av et produkt, og bør derfor heller betraktes som et stoff alene eller i en stoffblanding. Eksempler for forskjellige gjenvunne aggregater følger nedenfor:

Aggregater fra bygnings- og rivningsavfall

Partikler fra aggregater fra bygnings- og rivningsavfall produseres med spesifikk form og overflatekjennetegn, avhengig av bruksområde, f.eks. i fortau av asfalt. Formen på en slik partikkel

⁴⁶ Som forklart innledningsvis i kapittel 3, skal gjenvunne stoffer (alene, i stoffblandinger eller i produkter) i REACH-sammenheng bare forstås som stoffer som, etter å ha vært en del av avfallsmaterialer, har sluttet å være avfall i henhold til rammedirektivet for avfall. Aggregater som har gjennomgått visse gjenvinningsfaser, og som fortsatt er avfall, anses ikke som stoffer, stoffblandinger eller produkter i henhold til REACH. De er underlagt avfallslovgivning, men ikke forpliktelser som gjelder stoffer, stoffblandinger eller produkter i henhold til REACH.

⁴⁷ Avfallskodenummer: 100202.

⁴⁸ Avfallskodenummer: 100201.

beskrives ved å bruke forholdet mellom partikkelens lengste og minste dimensjon. For eksempel beskriver standardene EN 933-3 og 933-4 formen på slike partikler. Overflaten på en slik partikkel defineres av variasjoner i høyden etter ulike skalaer, målt som beskrevet i henholdsvis EN 1097-8 og 933-5. Formen og overflaten til en partikkel fra aggregater fra bygnings- og rivningsavfall avgjør dens funksjon i større grad enn partikkelens kjemiske sammensetning. De avgjørende kjemiske egenskapene er begrenset til en maksimal grad av oppløselighet – hvis aggregatet er oppløselig, kan det ikke oppfylle sin funksjon – og er mindre viktig enn form og overflate. Slike partikler anses derfor som produkter etter definisjonen av produkter i henhold til REACH.

Jernslag

Det meste av slag

Flygeaske

Flygeaske er en uensartet blanding av ingredienser, som består av amorf og krystallinsk silisiumdioksid (SiO_2), aluminiumoksid (Al_2O_3), jernoksid, kalsiumoksid og karbon. Det har mange bruksområder, blant annet i produksjonen av sement, klinker og mørtel, forsterkningsmurer og fyllmasse, stabilisering av bløt jord, veimasse og som mineralsk fyllmasse i asfaltbetong. Den kjemiske sammensetningen har større betydning for bruken enn partiklenes form, overflate eller utforming. Flygeaske betraktes derfor som et UVCB-stoff.

For gjenvunne aggregater som er stoffer alene eller i en stoffblanding vil det være nødvendig å fastslå materialets nøyaktige status i henhold til REACH og avgjøre hvorvidt vilkårene i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) gjelder. Hvis stoffet alene eller i en stoffblanding ikke er unntatt fra registrering, er mulige alternativer for dem som ønsker å registrere det, sen forhåndsregistrering – forutsatt at alle vilkår i henhold til artikkel 28 nr. 6 er oppfylt – eller reduksjon av volumet til under 1 tonn per år til stoffet er blitt registrert (av en hvilken som helst aktør).

For å fastslå den eksakte statusen til de gjenvunne aggregatene bør følgende hensyn også tas i betraktning:

- a) Noen av de aktuelle materialene, for eksempel visse former for slag
- b) Noen gjenvunne aggregater kan bestå av materialer som er unntatt fra registrering, vurdering og forpliktelser overfor nedstrømsbrukere i henhold til andre REACH-bestemmelser, især vedlegg V. Eksempler omfatter mineraler som ikke er kjemisk endret (f.eks. naturstein) eller stoffer som finnes i naturen, og som ikke er kjemisk endret og ikke oppfyller kriteriene for klassifisering som farlige (f.eks. tre).
- c) I tilfeller der gjenvunne aggregater består av én hovedingrediens (eventuelt med urenheter), betraktes de som enhetlige stoffer. I tilfeller der de består av flere ingredienser, kan de aktuelle ingrediensene enten betraktes som separate stoffer (dvs. at det gjenvunne stoffet er et aggregat) eller som ingredienser i ett komplekst UVCB-stoff. Som beskrevet i avsnitt 2.2.3 er det opp til produsenten av det gjenvunne materialet å avgjøre om gjenvinningsoperasjonen resulterte et stoff (enhetlig, med flere ingredienser eller UVCB) alene eller i en stoffblanding.

For å fastslå registreringsstatusen for gjenvunne aggregater kan informasjon om opprinnelsen være viktig for å fastslå hvilke ingredienser som kan være til stede i materialet, og hvorvidt de er å

betrakte som urenheter eller separate stoffer. For å identifisere stoffene som i prinsippet er registreringspliktige, vil det være nødvendig å analysere avfallsmaterialet bare i det omfang ingredienser normalt forekommer i mengder på over 20 %⁴⁹ (eller er ment å skulle være til stede i det gjenvunne materialet – i så fall bør imidlertid gjenvinningsoperatøren være kjent med at de er til stede).

Produsentene av gjenvunne aggregater bør også besitte nødvendig informasjon om identiteten og mengden av farlige mindre ingredienser eller urenheter som finnes i det gjenvunne aggregatet, i det omfang som er beskrevet i avsnittet om urenheter (avsnitt 2.2.3).

1.5. Gjenvunne polymerer

Operatører som gjenvinner polymerer, må også identifisere eventuelle stoffer som er i det gjenvunne materialet med hensikt (f.eks. stoffer som er tilsatt for å justere eller forbedre utseendet og/eller de fysiokjemiske egenskapene til det polymerte materialet), og som opprinnelig var til stede i det polymerte materialet som ble gjenvunnet. Dette kan forekomme ved selektiv gjenvinning. Stoffe som gjenvinnes med hensikt, kan ikke behandles som urenheter, men må vurderes som stoffer for hvilke det er nødvendig å undersøke hvorvidt man er berettiget til unntak via artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. Av den grunn anbefales det å betrakte det gjenvunne materialet som et stoff i en stoffblanding (f.eks. kan det ved selektiv resirkulering av myk PVC være nødvendig å registrere de aktuelle mykningsmidlene, med mindre disse allerede er registrert).

Spekteret av urenheter og deres konsentrasjoner er relativt bredt. Urenheter som stammer fra stoffer som opprinnelig var til stede i det polymere materialet som skulle gjenvinnes, trenger ikke å bli registrert, ettersom forekomsten av disse dekkes av registreringen av monomer(e). Eventuelle andre utilsiktede «urenheter» i den gjenvunne polymeren (f.eks. pigmenter som ikke lenger oppfyller sin tiltenkte funksjon i det gjenvunne materialet, eller urenheter som kommer til etter produksjonen av polymeren) kan anses som urenheter, med mindre de forekommer i mengder på over 20 %. I så fall skal ingrediensen betraktes som et stoff i en stoffblanding, selv om forekomsten er utilsiktet.

For å fastslå statusen for gjenvunne polymere materialet kan informasjon om opprinnelsen være viktig for å fastslå hvilke ingredienser som kan være til stede i materialet, og hvorvidt de er å betrakte som urenheter eller separate stoffer. Urenheter er en del av stoffene, og trenger ikke å bli registrert (se avsnitt 2.2.4).

Imidlertid bør produsentene av gjenvunne polymerer også besitte nødvendig informasjon om identiteten og mengden av farlige mindre ingredienser eller urenheter som finnes i den gjenvunne polymeren, i det omfang som er beskrevet i avsnittet om urenheter (avsnitt 2.2.4).

Analyse er ikke nødvendig i visse tilfeller der ingen urenheter av betydning ventes å forekomme (f.eks. hvis gjenvinningen skjer fra en polymer som har vært brukt i sin rene form). I noen tilfeller kan det også være mulig å beskrive det gjenvunne polymere produktet tilstrekkelig uten å vurdere opprinnelsen. Når det gjelder polymerer, er det for å hjelpe gjenvinningsoperatører med å identifisere materialene i diverse plastartikler blitt angitt identifikasjonskoder fra 1 til 6 for seks

⁴⁹ I tilfeller der slike ingredienser jevnlig ligger oppunder denne grensen, anbefales det å være føre var og vurdere ingrediensen som et separat stoff. Hvis ingredienser overskrider 20 % bare i sjeldne enkeltpartier som det ikke er realistisk å vente å se under normale forhold, er det ikke nødvendig å betrakte de aktuelle ingrediensene som separate stoffer. Det er heller ikke nødvendig å undersøke hvert enkelt parti med avfallsmateriale med henblikk på slike ingredienser.

vanlige typer resirkulerbar plastharpiks, der tallet 7 viser til enhver annen type plast, resirkulerbar eller ikke. [Standardiserte symboler](#) er tilgjengelige for å vise til hver enkelt av disse kodene. Ettersom det finnes seks polymerer som det er vanlig å resirkulere, ville det vært nyttig å oppgi tilsvarende informasjon om hvilke monomerer som er brukt i produksjonen av en gitt polymer. Det er også mulig å håndtere gjenvunne polymerer som UVCB-stoffer hvis sammensetningen er ukjent.

Som et første steg kan det vurderes hvorvidt gjenvinningsprosessen fører direkte til et produkt (dvs. om det første ikke-avfallsmaterialet i gjenvinningskjeden er et produkt og verken et stoff alene eller et stoff i en stoffblending). Det stilles ikke krav til registrering i henhold til REACH når det gjelder forekomst av en polymer i et gjenvunnet produkt⁵⁰.

Gjenvinningsoperatøren skal da følge framgangsmåten som er beskrevet i avsnitt 2.6, og vurdere hvorvidt stoffer i de gjenvunne polymerene er unntatt i henhold til vedlegg IV eller vedlegg V til REACH, eller om andre kriterier for unntak i henhold til REACH er gjeldende.

Selv om registreringsbestemmelsene i REACH ikke gjelder polymerer, er en produsent eller importør av polymerer under visse forutsetninger pålagt å registrere monomerer og andre stoffer som inngår i produksjonen av polymeren, i henhold til artikkel 6 nr. 3 i REACH. På samme måte må monomerer og de øvrige stoffene som inngår i gjenvunne polymerer, registreres for å være berettiget til unntaket i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. Urenhetene i monomeren må identifiseres og vurderes i det omfang som er nødvendig for å fastslå fareprofilen, og for klassifisering og merking av den gjenvunne monomeren.

I de fleste tilfeller hentes avfallspolymerer fra EU-markedet, og operatørene for gjenvinning av polymerer er unntatt fra plikten til å registrere monomer(er) eller andre stoffer som oppfyller kriteriene i artikkel 6 nr. 3 i REACH, i den gjenvunne polymeren, såfremt stoffet eller stoffene som polymeren er utledet fra, er blitt registrert. I tillegg må gjenvinningsoperatøren ha sikkerhetsinformasjonen som kreves for monomeren i henhold til artikkel 31 eller artikkel 32 i REACH, ettersom monomeren er registreringspliktig. Til det formål må all tilgjengelig informasjon om det gjenvunne materialet tas i betraktning.

1.6. Gjenvunnet gummi

I tillegg til polymerer som SBR (styren-butadiengummi) og naturgummi kan gjenvunnet gummi generelt også inneholde stoffer som fortsatt har en funksjon, for eksempel fyllstoffer (kjørnøk, silisiumoksid ...). Andre komponenter/ingredienser som forekommer i den gjenvunne gummien, men som ikke er ment å skulle gjenvinnes, for eksempel pigmenter, tilsetningsstoffer eller oljer, skal anses som urenheter hvis de er til stede i en konsentrasjon på under 20 % av andelen som utgjøres av hovedingrediensen⁵¹.

Produsentene av gjenvunnet gummi bør også besitte nødvendig informasjon om identiteten og mengden av farlige mindre ingredienser eller urenheter som finnes i det gjenvunne materialet, i det omfang som er beskrevet i avsnittet om urenheter (avsnitt 2.2.4).

⁵⁰ Se veiledningen for polymerer på http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/polymers_en.htm

⁵¹ Når det gjelder gummi som gjenvinnes fra bildekk, har bransjen utarbeidet en detaljert, representativ liste over stoffer som skal gjenvinnes, eller som potensielt overskrider terskelen for urenheter på 20 %. Listen er tilgjengelig via European Tyre and Rubber Manufacturers Association i «Retningslinjer for gjenvunnet gummi (Guidelines for Recovered Rubber)» (www.etrma.org), som har henvisninger til allment tilgjengelige dokumenter som kan være til hjelp for å beregne konsentrasjoner av gjenvunne stoffer og urenheter.

Gjenvunnet gummi kan være et resultat av mekanisk og/eller kjemisk behandling av det opprinnelige gummiproduktet for å omdanne gummien til et materiale med tiltenkt bruk i en ny prosess. Stoffene som skal gjenvinnes, er hovedsakelig polymerer som SBR og naturgummi. Informasjonen om gjenvunne polymerer i forrige avsnitt er derfor også aktuell for gjenvunnet gummi.

Gummiavfall kan gå direkte inn i produksjon av produkter når det tilsettes primær gummi og støpes til et produkt. I så fall gjelder ingen ytterligere registreringskrav, med mindre hensikten er å frigi stoffet (se avsnitt 2.2.3.1). Hvis gummien i produktet oppfyller definisjonen på en polymer, stilles overhodet ingen krav om registrering. I tråd med framgangsmåten som er beskrevet i avsnitt 2.6, skal gjenvinningsoperatøren da vurdere hvorvidt noe annet unntak i henhold til REACH er gjeldende.

For andre stoffer som er tilsatt gummien, for eksempel fyllstoffer (kjønrøk, silisiumoksid ...), må det dokumenteres at de oppfyller unntakskravene i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH.

En gjenvinningsoperatør må forvise seg om at bruken av et gjenvunnet stoff dekkes av registreringen av det opprinnelige stoffet, noe som ofte er tilfellet for gjenvunnet gummi. I så fall kan den tilgjengelige sikkerhetsinformasjonen for det registrerte samme stoffet være relevant og tilstrekkelig for den gjenvunne gummien. Det er ikke gitt at det samme gjelder urenheter (dvs. pigmenter, tilsetningsstoffer osv.), ettersom vurderingen av kjemikaliesikkerhet for det opprinnelige stoffet muligens dekker bare spesifikke bruksområder. Gjenvinningsoperatører må fremskaffe informasjon om sammensetningen av det gjenvunne materialet for å kunne identifisere potensielle farer og for å avgjøre hvorvidt sikkerhetsinformasjonen som er innhentet for det registrerte stoffet, også gjelder det gjenvunne stoffet.

1.7. Gjenvunne baseoljer

Gjenvunne baseoljer⁵² er vanligvis UVCB-stoffer ifølge veiledningen for identifisering og navnssetting av stoffer i henhold til REACH. Industrisektoren som håndterer baseoljer, følger en slik praksis. Disse stoffene omtales oftest som «baseoljer» og identifiseres ved relevante EINECS-numre der det er aktuelt.

Baseoljer som gjenvinnes med hensikt, må vurderes som et stoff for hvilket det er nødvendig å undersøke om man er berettiget til unntak via artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH. Unntakene som står oppført i vedlegg IV eller vedlegg V til REACH, kan ikke benyttes for baseoljer. Denne typen gjenvinning fører vanligvis ikke til et produkt. Ingen andre unntaksordninger enn den i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH kan gjelde. De er beskrevet i de relevante EINECS-oppføringerne hvis de har egenskaper som i likhet med UVCB-stoffer er sammenfallende med stoffets identitet (se avsnitt 2.2.3.2).

Gjenvinning av baseoljer krever en relativt avansert gjenvinningsprosess hvis man er villig til å gjenvinne stoffene til samme formål. I så fall er det ingen ingredienser som ikke stammer fra selve baseoljen, som følge av gjenvinningsprosessen som benyttes. Hvis det finnes slike ingredienser, ligger forekomsten langt under 20 %⁵³. De resulterende baseoljene er svært like de opprinnelige

⁵² Termen «baseoljer» omfatter også «smøreoljer». Sistnevnte må ikke forveksles med «smøremidler». Termen «smøreoljer» viser til stoffblandinger som består av baseoljer med tilsetningsstoffer. Ordet «smøreoljer» brukes også om «høykvalitets raffinerte baseoljer» «basemøreoljer» (CONCAWE Products Dossier 97/108 inneholder en liste over baseoljer).

⁵³ Vær oppmerksom på at kontaminering av baseoljer fra polyklorerte bifenylter (PCB-stoffer) eller annen alvorlig kontaminering kan forekomme. I så fall er gjenvinning eller (gjen)bruk ikke tillatt, selv om disse ingrediensene utgjør langt mindre enn 20 % (f.eks. er det tillatte nivået for PCB 50 ppm).

baseoljene, og likheten til det gjenvunne stoffet kan fastslås slik at de kan unntas fra registrering i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH, forutsatt at gjenvinningsoperatøren har tilgang til den nødvendige informasjonen.

Mindre avanserte gjenvinningsprosesser vil resultere i gjenvunne stoffer som ikke når opp til kvalitetskriteriene for det opprinnelige stoffet, selv ikke etter at de viktigste urenheter er blitt fjernet. Dette skyldes forekomst av urenheter som polyaromatiske hydrokarboner. Det kan bli vanskelig å påvise likhet mellom de gjenvunne baseoljene og de registrerte stoffene hvis mindre avanserte gjenvinningsprosesser brukes, på grunn av fordampnings- og forbrenningsprosesser som kan føre til betydelig reduksjon eller tilsetning av nye stoffer under bruken av det opprinnelige stoffet. I prinsippet er det fortsatt mulig at unntaket i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH kan benyttes for slike gjenvunne stoffer, såfremt gjenvinningsoperatøren kan påvise at stoffene er like, og har tilgang til den nødvendige informasjonen.

De identifiserte bruksområdene for gjenvunne baseoljer er altså ikke alltid de samme som dem det vises til i de opprinnelige registreringene. Avhengig av gjenvinningsprosessen som brukes, kan disse gjenvunne baseoljene fortsatt brukes til samme formål. Hvis de mister de nødvendige egenskapene som smøreolje, kan de brukes som fyringsolje.

1.8. Gjenvunne løsemidler

De gjenvunne eller resirkulerte løsemidlene bør navnesettes utelukkende som enkle stoffer eller UVCB-stoffer ifølge veiledningen for identifisering og navnsetting av stoffer i henhold til REACH. Industrisektorene som står for primærproduksjonen av de aktuelle løsemidlene, følger en slik praksis.

I denne sammenhengen betyr gjenvunne løsemidler de materialene i de vanlige klassene av hydrokarboner, oksygenerte hydrokarboner og halogenerte hydrokarboner som opprinnelig ble brukt til industrielle formål. Ifølge denne klassifiseringen er mange løsemidler enkle kjemiske stoffer, f.eks. aceton eller toluen, men det er også mange UVCB-stoffer, blant annet en rekke petroleumsdestillater.

Artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH er både relevant og anvendbar for de fleste løsemidler, i henhold til de vanligste EINECS-numrene som er brukt for forhåndsregistrering av disse stoffene. Potensielt er det ingen andre unntaksordninger enn den i artikkel 2 nr. 7 bokstav d) i REACH som kan gjelde. Unntakene som står oppført i vedlegg IV eller vedlegg V til REACH, kan ikke alltid benyttes for løsemidler. Denne typen gjenvinning fører vanligvis ikke til et produkt.

Likheten mellom det gjenvunne stoffet og det registrerte stoffet er fastslått med sikkerhet for et stort antall løsemidler. Normalt er det ingen ingredienser som ikke stammer fra selve løsemiddelet, som følge av gjenvinningsprosessen som benyttes. Hvis det finnes slike ingredienser, ligger forekomsten langt under 20 %. Det er imidlertid mulig å gjenvinne stoffblandinger sammen når de enkelte stoffene er omhyggelig definert med hensyn til likhet, og hvis resultatet i så fall anses som en stoffblanding.

De identifiserte bruksområdene for løsemidler er vanligvis de samme som dem det vises til i de opprinnelige registreringene av stoffet, men det kan forekomme begrensninger på visse former for gjenbruk, for eksempel innenfor legemiddelindustrien.

VEDLEGG 2: LISTE OVER FORKORTELSER OG DEFINISJONER

Begrensning	Enhver forutsetning for eller forbud mot fremstilling, bruk eller omsetning
«kandidatlisten»	Kandidatlisten over stoffer med svært betenkelige egenskaper med hensyn til godkjenning (Substances of Very High Concern for Authorisation) (SVHC-stoffer)
CAS-nummer	Registeringsnummer i Chemical Abstracts Services
CMR	Kreftfremkallende, arvestoffskadelig eller reproduksjonsskadelig (carcinogenic, mutagenic and toxic to reproduction)
CSA	Vurdering av kjemikaliesikkerhet (Chemical Safety Assessment)
CSR	Rapport om kjemikaliesikkerhet (Chemical Safety Report)
EC Inventory/EC-nummer	De tre europeiske listene over stoffer fra EUs forhenværende rammeverk for kjemikalier, EINECS-, ELINCS- og NLP-listen, kalles samlet for EC Inventory. EC Inventory er kilden til EC-nummer som identifikator for stoffer
EINECS	Europeisk liste over eksisterende, kommersielle kjemiske stoffer (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances)
Eksponeringsscenario	Det sett av vilkår som beskriver hvordan stoffet blir fremstilt eller brukt i løpet av sin livssyklus, og hvordan fremstilleren eller importøren kontrollerer, eller anbefaler nedstrømsbrukere å kontrollere, menneskers eller miljøets eksponering. Eksponeringsscenarioer kan dekke en spesifikk prosess eller flere prosesser eller bruksområder, etter behov.
ELINCS	Europeisk liste over rapporterte kjemiske stoffer (European List of Notified Chemical Substances)
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (European Economic Area) Avtalen gir EØS- og EFTA-statene (Norge, Island og Liechtenstein) tilgang til EUs indre marked innenfor rammen av relevant lovgivning. All ny, relevant EU-lovgivning innlemmes dynamisk i EØS-avtalen og gjelder dermed også EØS-området, og sikrer et ensartet indre marked.
Ikke-innfasingsstoff	Et stoff som krever registrering, og som ikke benytter overgangsordningen for innfasingsstoffer i henhold til REACH.
Importør	Enhver naturlig eller juridisk person som er etablert innenfor EU-området, og som er ansvarlig for import
Innfasingsstoff*	Et stoff som oppfyller minst ett av følgende kriterier: (a) Det står på EINECS-listen (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances); (b) Det ble fremstilt innenfor EU, eller i et av landene som ble medlem av EU 1. mai 2004, men ble ikke brakt i omsetning av produsenten eller importøren, minst én gang før REACH-forordningen trådte i kraft;

	(c) Det ble brakt i omsetning innenfor EU-området, eller i et av landene som ble medlem av EU 1. mai 2004, og mellom 18. september 1981 og 31. oktober 1993 ble det også brakt i omsetning av produsenten eller importøren og ble ansett som å ha vært varslet i samsvar med første underpunkt i artikkel 8 nr. 1 i direktiv 67/548/EEC, som endret av direktiv 79/831/EØF, men samsvarer ikke med definisjonen av en polymer som beskrevet i direktiv 67/548/EØF, som endret av direktiv 92/32/EØF; såfremt dette kan dokumenteres.
IUPAC	International Union of Pure and Applied Chemistry
Nedstrømsbruker	Enhver naturlig eller juridisk person som er etablert innenfor EU-området og ikke er produsent eller importør, men som bruker et stoff enten alene eller i et preparat, i sitt industrielle eller profesjonelle virke. En distributør eller forbruker er ikke en nedstrømsbruker. En re-importør som er fritatt i henhold til artikkel 2 nr. 7 bokstav c), skal anses som en nedstrømsbruker.
PBT	Et persistent (langsomt nedbrytbart), bioakkumulerende (lagres i levende vev) og toksisk (giftig), som definert i vedlegg XIII
PCB-stoffer	Polykloreerte bifenyler
Produkt	En gjenstand som gjennom produksjon gis en spesiell form, overflate eller utforming som bestemmer dens funksjon i større grad enn dens kjemiske sammensetning gjør.
Produsent	Enhver naturlig eller juridisk person som er etablert innenfor EU-området, og som produserer et stoff innenfor det samme området
REACH	Registrering, evaluering, autorisasjon og begrensning av kjemikalier (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals)
Stoff	Et kjemisk element og dets forbindelser i naturlig tilstand eller som resultat av en fremstillingsprosess, inkludert eventuelle tilsetninger som er nødvendige for å bevare dets stabilitet, og eventuelle urenheter som stammer fra den benyttede prosessen, men ikke inkludert eventuelle løsemidler som kan skilles ut uten å påvirke stoffets stabilitet eller endre dets sammensetning
Stoffblanding	Stoffblanding eller løsning som består av to eller flere stoffer
SVHC	Stoff som gir stor grunn til bekymring (Substance of Very High Concern) som oppfyller kriteriene i artikkel 57
Vedlegg XIII	Kriterier for identifisering av PBT- og vPvB-stoffer (Criteria for the identification of PBTs and vPvBs)
Vedlegg XIV	Liste over stoffer som krever godkjenning (List of Substances subject to Authorisation)
Vedlegg XVII	Begrensninger på produksjon, omsetning og bruk av visse farlige stoffer (Restrictions on the manufacturing, placing on the market and use of certain dangerous substances)
vPvB	Svært persistent og svært bioakkumulerende, som definert i vedlegg XIII

European Chemicals Agency

P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki

<http://echa.europa.eu>